

ROHELINE REIDI TEE:
Tänavarajamine toob
500 uut puud ja üle
63 000 põõsa.

Loe lk 6

ELMO NÜGANEN:
Linnateater saab ainulaadse
avatud külglavaga saali.

Loe lk 5

www.pealinn.ee

Pealinn

Eesti suurim ajaleht

Esmaspäev, 26. märts 2018 · nr 8 (589) · TASUTA

REAALKOOLI JUHT: Tahame olla maailmale parimad

Loe lk 12-13

HINNETEST PRIIKS:

«Kui laps sai koolis kolme ja seda ei seletatud lahti, jäi talle täiesti arusaamatuks, mida see hinne tähendas. Küsimus on, kas selline asi viib edasi – sest kui ma ei tea, mida ma ei tea, ei oska ma ennast ka parandada,» selgitas Reaalkooli direktor Ene Saar, miks loobus nende kool hinnete panemisest. «Oluline on ikka õpilast aidata ja seletada, kus tal midagi arusaamatuks jäi. Alustasime kaheksa aastat tagasi sellega, et esimeses neljas klassis hindeid ei panda.»

REIN TOOMLA:

Reformiera-
kond loodab
teisi materda-
des ainuvõimu

► «Reformierakond loodab ainuvõimule, materdades võimalikult palju teisi. Kaja Kallasel aga puudub juhtimiskogemus,» lausub politoloog Rein Toomla.

Politoloogi sõnul on Reformierakonnal raskusi liitlaste leidmisel. «Selle taga võib olla ka käegalduv taktika stiilis «tühja kah, oleme veel neli aastat opositsioonis,» nendib ta.

► Loe lk 7

Ära viimata prügi toob veo- firmale trahvi

► Elanikud kurdavad, et just pühade ajal upuvad nende õued prügi sisse.

Tallinna jäätmekekeskus tegi Eesti Keskkonnateenuste AS-ile 241 prügimahuti põhjuse ta tühendamata jätmise eest 4000-eurose leppe trahvi.

► Loe lk 4

Tallinnas tuleb üleilmne tasuta ühistranspordi konverents

► «On aeg astuda ka Eesti sees samm edasi ja liikuda täismahus doteeritud maakonnasisestest bussiliinide juurde,» ütles majandus- ja taristuminister Kadri Simson. «Meil on vaja alternatiivi, mis aitaks töötajal raha kokku hoida ning vähendaks maal elamise kulukust.»

Kultuurikatlas toimub 10. mail Euroopa rohelise nädala programmi raames rahvusvaheline konverents «Tasuta ühistransport kõigile. Unistus ja tege-
likkus.»

Esimese tasuta ühistranspordiga riigi loomisest räägivad Tallinna linnapea Taavi Aas ja minister Kadri Simson. «Kui Tallinn hakkas viis aastat tagasi pakkuma oma elanikele tasuta ühistransporti, ennustasid paljud sellele lühikest iga. Sõitjate rõõmuks on aga ühistranspordi kvaliteet aastatega järjest paranenud,» ütles Aas. «Tallinna eeskuju on järginud ka mitmed teised linnad mujal maailmas, ning maailma tasuta ühistranspordi pealinn pole olnud kitsi oma kogemuste jagamisel.»

«Tallinna ühistranspordisüsteem on ennast aastate jooksul õigustanud ja pakkunud head eeskuju teistele suurlinnadele,» lausub Simson (pildil). «Nüüd on aeg astuda Eesti sees samm edasi ja liikuda riiklikult täismahus doteeritud maakonnasisestest bussiliinide juurde. Meil on vaja alternatiivi, mis aitaks töötajal raha

kokku hoida ning vähendaks maal elamise kulukust. Ühe sellisena sa ab välja tuua tasuta maakonnasisesed bussiliinid.» Konverentsil osalevad tasuta ühistranspordiga linnade esindajad, näiteks Dunkerque'i linnapea Prantsusmaalt, Templini linnapea Saksamaalt, Avesta linnapea Lars Isacson Rootsist ja Zory (Poola) linnapea nõunik.

Mustamäel uueneb Szolnoki turu piirkond

► Szolnoki turu järgi tuntud 1,27 ha suurusesse piirkonda tuleb kolm uut kahekorruiselist kaubandus- ja ärihoonet, endise turuhoone asemele aga kerkib kaubandushoone. Kavas on rajada parkimiskohad ärihoonete külastajatele, piirkonna elanikele ja Männi lasteaia tarvis.

Ravivahendid vaestele peredele

► Heategevusfondi Dharma ja Benu Apteegi kogu Eestit hõlmanud heategevuskampaania raames koguti kokku üle 3000 tervisetootet, mis jõuavad 360 toimetulekuraskustes perede kodustesse apteekidesse. Inimeste annetatud tervisetooted jaotati 50-eurosteks koduapteekideks.

Päästjad kasutavad Gonsiori t remondi ajal teist väravat

► 23. märtsist kasutavad Kesklinna komando päästjad Gonsiori tänava remondi tõttu Pronksi tänava pool asuvat varuväravat, esialgsel andmetel jääb see kasutusse 25. juunini. Autojuhid peaksid olema tähelepanelikud ja arvestama väljakutsetele sõitvate või sealt naasvate päästeautodega.

Noortelaagrid ja -ühingud saavad toetust küsida

► Tallinna spordi- ja noorsooamet võtab vastu taotlusi suviste noortelaagrite korraldajateelt. Toetust saavad taotleda väljaspool Tallinna haldusterritooriumi korraldatavad laagrid, mille vahetus kestab vähemalt kuus ööpäeva. Toetust saavad 7-19-aastased ametlikud Tallinna elanikud. Toetuse suurus on kolm eurot noore kohta päevas. Toetust on õigus taotleda korraldajatel, kes pole jooksaval aastal juba saanud sporditegevuse toetust. Info www.tallinn.ee/noortelaagri-toetus. Toetust võivad taotleda ka noorteühingud, kelle vähemalt 60 liikmest kaks kolmandikku moodustavad 7-26-aastased noored. Info www.tallinn.ee/noorteiin-fo/Teenus-Noorteuhingute-toetus. Toetusi saab taotleda 31. märtsini linna iseteeninduskeskkonnast.

RIKKURID MAKSMA: Jõukas liikluspätt hakkab peagi tuhandeid eurosid trahvi maksma

• Tüüpiline liiklushuligaan on 31-50-aastane mees, mullu sai liikluses viga 1725 inimest ehk rohkem kui mullu.

► Praegu maksab miljonär sama suurt liiklustrahvi kui miinimumpalgaga liiklusrikkuja, et aga jõukamate liiklushuligaanide kihutamiselbust pidurdada, muutuvad trahvid astmeliseks.

Kai Maran
kai.maran@tallinnlv.ee

Soomes Seinajoen elav äri- mees Reima Kuisla pidi paar aastat tagasi maksma kiiruse ületamise eest trahvi 54 000 eurot. Liikluspolitsei tabas ärimehet kihutamast 103-kilomeetrise tunnikiirusega teelõigul, kus suurim lubatud kiirus oli 80 kilomeetrit tunnis. Tuludeklaratsioonist ilmnas, et mehe teenistus oli 6,5 miljonit eurot. Seega sai temalt kiiruseületamise eest sisse nõuda 54 000 eurot. Miljonär pidas trahvimäära siiski liiga kõrgeks ja avaldas selle vähendamise nimel soovi teha suur annetust haigla lasteosa- konnale.

Ka Eestis on selge, et kõigile ühtaolised trahvid ei pidurda paksema rahakotiga liiklushuligaani mitte kuidagi. Suurema rahakotiga liikluspätt seab inimeste elu jätkuvalt ohtu, sest trahvi väiksuse tõttu see teda ei hirmuta.

Kallid autod avariides
«Põhimõte, et arvestame rahatravi määramisel isiku sissetulekut ja tema jõukust, on isenesest õige», laus

andmetel jääb see kasutusse 25. juunini. Autojuhid peaksid olema tähelepanelikud ja arvestama väljakutsetele sõitvate või sealt naasvate päästeautodega.

► Tallinna spordi- ja noorsooamet võtab vastu taotlusi suviste noortelaagrite korraldajateelt. Toetust saavad taotleda väljaspool Tallinna haldusterritooriumi korraldatavad laagrid, mille vahetus kestab vähemalt kuus ööpäeva. Toetust saavad 7-19-aastased ametlikud Tallinna elanikud. Toetuse suurus on kolm eurot noore kohta päevas. Toetust on õigus taotleda korraldajatel, kes pole jooksaval aastal juba saanud sporditegevuse toetust. Info www.tallinn.ee/noortelaagri-toetus. Toetust võivad taotleda ka noorteühingud, kelle vähemalt 60 liikmest kaks kolmandikku moodustavad 7-26-aastased noored. Info www.tallinn.ee/noorteiin-fo/Teenus-Noorteuhingute-toetus. Toetusi saab taotleda 31. märtsini linna iseteeninduskeskkonnast.

Kai Maran
kai.maran@tallinnlv.ee

Soomes Seinajoen elav äri- mees Reima Kuisla pidi paar aastat tagasi maksma kiiruse ületamise eest trahvi 54 000 eurot. Liikluspolitsei tabas ärimehet kihutamast 103-kilomeetrise tunnikiirusega teelõigul, kus suurim lubatud kiirus oli 80 kilomeetrit tunnis. Tuludeklaratsioonist ilmnas, et mehe teenistus oli 6,5 miljonit eurot. Seega sai temalt kiiruseületamise eest sisse nõuda 54 000 eurot. Miljonär pidas trahvimäära siiski liiga kõrgeks ja avaldas selle vähendamise nimel soovi teha suur annetust haigla lasteosa- konnale.

Ka Eestis on selge, et kõigile ühtaolised trahvid ei pidurda paksema rahakotiga liiklushuligaani mitte kuidagi. Suurema rahakotiga liikluspätt seab inimeste elu jätkuvalt ohtu, sest trahvi väiksuse tõttu see teda ei hirmuta.

► Tallinna spordi- ja noorsooamet võtab vastu taotlusi suviste noortelaagrite korraldajateelt. Toetust saavad taotleda väljaspool Tallinna haldusterritooriumi korraldatavad laagrid, mille vahetus kestab vähemalt kuus ööpäeva. Toetust saavad 7-19-aastased ametlikud Tallinna elanikud. Toetuse suurus on kolm eurot noore kohta päevas. Toetust on õigus taotleda korraldajatel, kes pole jooksaval aastal juba saanud sporditegevuse toetust. Info www.tallinn.ee/noortelaagri-toetus. Toetust võivad taotleda ka noorteühingud, kelle vähemalt 60 liikmest kaks kolmandikku moodustavad 7-26-aastased noored. Info www.tallinn.ee/noorteiin-fo/Teenus-Noorteuhingute-toetus. Toetusi saab taotleda 31. märtsini linna iseteeninduskeskkonnast.

► Tallinna spordi- ja noorsooamet võtab vastu taotlusi suviste noortelaagrite korraldajateelt. Toetust saavad taotleda väljaspool Tallinna haldusterritooriumi korraldatavad laagrid, mille vahetus kestab vähemalt kuus ööpäeva. Toetust saavad 7-19-aastased ametlikud Tallinna elanikud. Toetuse suurus on kolm eurot noore kohta päevas. Toetust on õigus taotleda korraldajatel, kes pole jooksaval aastal juba saanud sporditegevuse toetust. Info www.tallinn.ee/noortelaagri-toetus. Toetust võivad taotleda ka noorteühingud, kelle vähemalt 60 liikmest kaks kolmandikku moodustavad 7-26-aastased noored. Info www.tallinn.ee/noorteiin-fo/Teenus-Noorteuhingute-toetus. Toetusi saab taotleda 31. märtsini linna iseteeninduskeskkonnast.

Ka 0,5 promilliga sõitmine on ohtlik

Sissetulekul põhinevat trahvi hakatakse rakendada mitmete eri rikkumiste korral. Kui keegi ületab kiirust rohkem kui 41 km/h, võib teda meil juba järgmisel aastal tabada sissetulekul põhinev trahv. Sama saatus ootab sõidukijuhte vahetult pärast liiklusõnnetust alkoholi või narkootikumide tarvitamise eest.

«Meil on olnud ka juhtumeid, kus liikmel poltisei nendib – ja õigusega –, et hiljem on võimatu tõendada, kas inimene sooritas süüteo või õnnetuse joobnudpäi või tarvitas alkoholi pärast», ütles Reinsalu. «Järelikult tuleb niisugust tegevust üldohutuse mõttes täiendavalt tõkestada.»

Ohtlike rikkumiste hulka loetakse ka mootorsõiduki juhtimine, kui puudub juhuluba. Samuti see, kui juhi ühes grammis veres on alkoholisisaldus 0,50-1,49 milligrammi või ühes liitris väljahingatavas õhus 0,250,74 milligrammi.

Et liikluskurjategijaid ohjavat seadust on tõesti vaja, tõestab ka asjaolu, et kuigi liikluses

hukkunute arv oli Eestis eelmisel aastal läbi aegade kõige väiksem, saab vigastusi üha rohkem inimesi.

«Autod on muutunud turvalisemaks ja selle tulemuseks liikluses hukkunute arv küll väheneb, kuid kehavigastustega lõppenud õnnetusi on endiselt hirmuäratavalt palju», ütles ERGO kahjukäsitlusvaldkonna juht Caterina Lepvalts.

Kui aastal 2013. sai liikluses viga 1680 inimest, siis mullu 1725. Liiklusõnnetuste arv on viie aastaga suurenenud ligi pooleksaja võrra. «Kõik need juhtumid oleks võinud olema tahtlik, kui juhid oleks liikluses ettevaatlikumad ning hooliksid rohkem kaasliiklejatest», ütles Lepvalts.

Liikluses hukkus mullu 48 inimest, eelnevatel aastatel on see number jäänud 70-80 kan- ti, ligi 15 aastat tagasi küündis aga 200-ni.

Maksimumtrahv ulatub tuhandete eurodeni

Politsei- ja piirivalveameti andmetel põhjustasid mullu liiklusõnnetusi valdavalt keskealisi mehed.

«Liiklusõnnetuste põhjustajate hulgas olid mõeldud aastal esirinnas 31-50-aastased mehed, seejärel 18-30-aastased mehed,» ütles politsei- ja piirivalveameti pressiesindaja Maria Gonjak. «Mehead põhjustavad seejuures pea kaks kolmandikku kõikidest liiklusõnnetustest. Kõige vähem on liiklusõnnetuse põhjustajaid kuni 17-aastaste ja üle 66-aastaste naiste seas.»

Justiitsministeeriumi selgitusel pole väärtegade puhul trahvi arvestamisel eraldiseisvat infostisteemi loomist kavas. Politseiametnik saab andmed inimese sissetuleku kohta maksu- ja tolliametist.

«Aluseks võetakse need tulud, mis on deklareeritud,» lausub Reinsalu. «Me eeldame inimestelt õiguspärast käitumist.»

Andmed inimese sissetuleku kohta saadakse ministeeriumi pressiesindaja selgitusel elektroonilise päringuga. Konkreetse rahatravi suurus võib väärtust sõltuvalt jääda kolme ja 300 päevamäära vahele, miinimumpäevamäära suurus on eelneva kohaselt 5 eurot. Päevamäär hakkab erineva vastavalt sellele, kui palju inimest teenib. Näiteks 2000 eurot netotulu kuus teeniva inimese päevamäär oleks 28 eurot ja 40 senti, mis tähendab, et maksimaalne trahv võib olla 28,4 x 300 ehk 8520 eurot. Juhul, kui tegemist

Sissetulekupõhise karistus- süsteemi rakendades peab riik advokaat Indrek Sirgi sõnul te-

Sissetuleku järgi tuleks maksta trahvi näiteks loata ja joobes juhtimise korral

► 2015. aastal tuvastati ligi 2800 juhtumit, kus inimeselt oli juhuluba ära võetud, kuid ta istus ikkagi rooli. Keskmise trahvi selle eest oli 2015. aastal 604 eurot. Justiitsministeerium eeldab, et sissetulekul põhineva trahvisüsteemi järgi võiks sellise rikkumise keskmiseks trahviks kujuneda 1812 eurot.

► Trahve on sissetuleku järgi arvestatud juba aastaid, sama süsteem võetakse nüüd kasutusele ka väärtegade puhul. Nii lõpeb veider olukord, kus 1,51-promillises joobes sõit- ja maksab kuriteo toimepanijana trahvi sissetuleku järgi, kuid 1,49-promillise joobega väärtust eest ühtaolise trahvi.

► Trahv hakkab justiitsministeeriumi väitel sõltuma sissetulekust vaid osa väärtegade puhul. Selleks on sõiduki ilma loata ja/või joobes juhtimine, sõidukiiruse ületamine rohkem kui 41 km/h ja kiiruse ületamine rohkem kui 60 km/h. Teiste väärtegade korral muudatusi rahatravi suurus ja trahviühikud ei ole.

► Süüdlase sissetulekust arvestatav päevamäär arvutatakse aastastest netosissetulekust. Päevasissetulek on üks neljasajandik süüdlase aastastest netosissetulekust. Päevasissetulek väheneb 10% võrra süüdistatava iga alaealise ülalpeetava kohta, kuid kokku mitte rohkem kui 30%, kuni 20% võrra, kui süüdlane tõendab, et tal on võlad, mis oluliselt vähendavad tema makse- võimet ja 3,20 euro võrra elamiseks hädavajalike kulude katmiseks. Saadud tulemus jagatakse väärtegade korral kahega.

Rahatravi tasumise tähtaeg pikeneb

«Lõviosalt inimestest on ju perioodilised, kord kuus laekuvad sissetulekud, olgu siis pension või palk,» rääkis justiitsminister Urmas Reinsalu (pildil).

«Kui praegu tuleb trahv tasuda 15 päeva jooksul, siis seda pikendatakse 45 päevani,» lausub Reinsalu. «Järelikult on igal inimesel, kes elatub ühekordsetest igakuistest sissetulekust, võimalus trahvi õiguskulekalts tasuda, kui tal täiendavaid vahendeid ei ole. Samuti nähakse ette kiirmenetluses kergem sanktsioon ehk kui väärteprotokoll vormistatakse kohe kiirmenetluse korras, siis nähakse ette põhimõte, et menetleja peab vähendama rahatravi kolmandiku võrra.»

seega ka trahv kaks korda väiksem.

Justiitsminister rõhutab, et päevamäära suuruse arvutamisel tulevad mängu individuaalsed asjaolud, näiteks see, kas raske rikkumise sooritanud inimesel on alaealisi ülalpeetavaid.

«Lisaks nähakse selles eelneus ette põhimõte, et liiklusrikkujaid saab karistada tingimisi juhtimisõiguse äravõtmisega,» ütles Reinsalu. «Kehtivas õiguses seda võimalust ei ole.»

Kui juht on edaspidi hool- sam, jääb talle juhuluba alles. «Selleks määratakse inimesele üheaastane katseaeg,» selgitas Reinsalu. «Kui ta siis on tubli ja hoidub väärtedest, tingimisi juhtimisõiguse äravõtmist tähtsusele ei pöörata.»

Sissetulekupõhise karistus- süsteemi rakendades peab riik advokaat Indrek Sirgi sõnul te-

gus olema ka varimajanduse vähendamisel.

«Inimeste sissetulekud pole kuigi lihtsalt kontrollitavad,» rääkis Sirk. «Inimese elustiil võib jätta mulje, et ta on jõukas, sõidab kallil autoga ja elab laia elu, kuid ametlike sissetulekute poolest on samas kategoorias miinimumpalga saajatega. See aga ei peaks olema uue süsteemi taktisüsteem, pigem peab riik tegutsema selle nimel, et inimeste sissetulekud oleksid paremini näha ja varimajandust oleks vähem.»

Karistusseadustiku muudatused on kavandatud jõustumata 2019. aasta 1. veebruarist. Seadme raskemate liiklusrikkumiste puhul trahvid sõltuvusse sissetulekust on Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu valitsusliidu üks alus- põhimõtteid.

► Linnapood Lipo saab aprilli keskel turuhoones uued ruumid, juba praegu saab rahvas arutleda Lasnamäe turu tuleviku üle.

«Aprilli esimeses pooles on linnapood ümberpaiknemise tõttu suletud,» ütles Tallinna Turud direktor Kersti Otteson. «Lipo avatakse uuesti Lasnamäe turu C-hoones 16. aprillil. Ümberpaigutuse eesmärk on kulusid kokku hoida.»

Lasnamäe turu (Punane 48a) alal asuvad kolmest osast koosnev hoone ning väliletid, kus vaatamata külmadele ilmadele kaubeldakse käsitööga. Lettidel on villased sallid, kindad ja mütsid, kootud vestid ja kampsunid. Väliletidel saavad pensionärid käsitöö, aia- ja metsasaadustega kaubelda vabalt valitud kohas soodushinnaga, müügipiletiteid ei ole.

Lasnamäe linnaosa algatas märtsis linnaosa elanike küsi-

Linnapood peab pärast pühi kolimispausi

luse, et uurida, milline peaks turg nende arvates olema. Küsitluses saab osaleda 6. aprillini, ankeidi leiab [www.con-](http://www.con-nect.ee/uuring/396652922/)

nect.ee/uuring/396652922/. Vastanute vahel läheb 9. aprillil loosi kolm kopsakat toidukorvi väärtusega 50 eurot.

Veebruari alguses kolis turuhoonesse ka Tallinna toidupank, märtsis käivitas linnaosa poes infotunnid sotsiaaltoetustest.

Viimane aeg taotleda restaureerimise toetust

► Linnaplaneerimise ameti muinsuskaitse osakond võtab veel 29. märtsini 2018 vastu taotlusi restaureerimise toetamiseks.

Linn toetab kultuurimälestiste, vanalinna, miljööväärtuslikes paikades asuvate ning üldplaneeringuga määratud väärtuslike hoonete restaureerimist. Samuti konserveerimist, algse kujul taastamist ning säilimist.

Toetuse maksimaalne suurus on 20 000 eurot ja toetuse maksimaalne määr 75% toetatava restaureerimistöö maksumusest. Toetust antakse töödele, mis algavad pärast toetuse otsuse tegemist ja mis lõpevad hiljemalt käesoleva aasta 30. novembriks.

Tänavu saab taotlust esitada aadressil <https://mittetu- lundus.tallinn.ee/iseteenindus>. Info <http://www.tallinn.ee/ehitus/muinsuskaitse-7>.

TÄNAVAKÜSITLUS

Kuidas olete rahul Tallinna ühissõidukitega?

Pensionär Brigitta-Maria (74)

► Olen ühistranspordiga väga rahul, saan sõita tasuta ja bus- sid käivad ilusti. Uued bussid on väga ilusad ja puhtad. Retrotrammi pole veel õnnestunud sõita, aga mäletan neid ajast, kui olin väike. Minu meelest võiks retrotrammi töötada ka konduktor. Konduktor müüs kunagi trammis pileteid, tal oli väike kotike ja selles piletitur. Mäletan, et kunagi maksis trammipilet kolm kopikat, aga kui konduktorid asendati pileti- automaatidega, siis viis kopikat.

Müügiesindaja Anne-Ly (45)

► Mäletan küll, kui ühistranspordis tuli sõidu eest maksta. Mul on kolm last ja nende eest pidevalt maksta oli üsna kulukas. Nüüd lapsed kogu aeg paluvad, et sõidame jälle uute trammidega, neile meeldib see väga. Meil on auto, aga jätame selle pidevalt parklasse seis- ma, et sõita edasi linna ühis- transpordiga. Kasutame «Pargi ja reisi» parklaid. Uued bussid on mugavad, mõnusad, vaik- sed. Olen Tallinna tasuta ühis- transpordiga väga rahul.

Pensionär Eevi (74)

► Mina olen küll tasuta ühis- transpordiga rahul! Trammid sõidavad ilusti, ma ise sõidan kogu aeg Balti jaamast Tartu maanteele. Saan alati sõita, kuhu tahan, ja intervallid ei ole ka hirmus pikad. See, et juba praegu saab lennujaamani sõita ja varsti ka sadamasse, on minu meelest väga tore. Praegu ühistranspordisüsteem meeldib mulle rohkem kui va- rasem.

Müügijuht Maris (47)

► Sõidan küll väga palju auto- ga, aga mulle meeldib ka ühis- transport. Tavaliselt sõidan lennujaama taksoga, trammiga pole seda veel kordagi tei- nud, aga kindlasti on tore, et selline võimalus on olemas. Retrotrammi idee tundub mulle huvitav, kuid ise pole veel nendega sõitnud. Kui rää- kida pilethinnast, siis jään vastuse võlgu, sest pole juba umbes 15 aastat piletit ost- nud. Üldiselt olen Tallinna ühistranspordiga väga rahul.

Tulekul tasuta invames

► Tallinna puuetega inimeste koda ootab tasuta invamesse 19. aprillil kella 12-18 ja 20. aprillil kella 10-15 puuetega inimeste tegevuskeskuses (Endla 59). Messil saab tutvuda teenuste ja toodetega, mis aitavad puuetega inimestel toime tulla. Saab osaleda infotundides ja nõustamistel, kohal on haigekassa nõustajad ja õigus-teenuste büroo juristid, arvutiklassis toimub lühikursus. Esimesel päeval saab lasta mõõta veresuhkrut ja vere-rõhku, teisel pakuvad sotsiaaltöötajad teavet puuetega inimestele suunatud toetustest ja teenustest Tallinnas. Avatud on kohvik.

Tallinna uus reklaamkujundus sai Kuldmuna

► Disainiagentuuri AKU loodud Tallinna ühtne visuaalne identiteet pälvis rebrandingu kategoorias Kuldmuna auhinna. Kõigil linnaasutustel on nüüd ühtne logo, kirjastiil, värvid jt elemendid, millega plakateid, teadaandeid ja dokumente kujundada. Uus kujundus põhineb lehvilal Tallinna lipul ja selle võttis oma uues kujunduses esiküljel vapina kasutusele ka ajaleht Pealinn. Tänavu osales Kuldmuna konkursil 719 tööd, auhinnagalal jagati välja 42 Kuldmuna, 42 Hõbemuna, 50 Pronksmuna ning viis erimuna.

Kristiine kutsab asumiseltse koostööle

► Kristiine linnaosa kutsub oma asumiseltse ja kodanikeühendusi endast märku andma. «Linnaosavalitsuse soov on olla asumiseltsidele toeks, kaasata neid, koondada head ideed ja tegusad inimesed, et parandada koostööd linnaosavalitsuse ja kodanikeühenduste vahel,» ütles linnaosavanem Jaanus Riibe. Linnaosa ootab seltse ja ühendusi endast märku andma hiljemalt 29. märtsil. Registreerimislingi leiab <http://bit.ly/2prjb8v>, info Ester.Poiklik@tallinnlv.ee või tel 645 7105.

Tallinn sunnib hooletuid prügifirmasid trahvi maksma

• Elanikud kurdavad, et eriti pühade ajal upuvad nende õued prügi sisse.

Kai Maran
kai.maran@tallinnlv.ee

► Tallinnale kuuluv jäätme-keskus määras Eesti Keskkonnateenuste AS-ile 241 prügimahuti põhjuse ta tühjendamata jätmise eest 4000-eurose leppetrahvi.

Kristiine elaniku Kadi Sär-gava sõnul kipuvad prügikastid just suurte pühade ajal üle ääre ajama. «Meie korterühistul on leping AS-ga Eesti Keskkonna-teenused juba eelmise juhatu-se ajast,» rääkis Sär-gava. «Para-ku peame eriti pühade ajal prügi-puutust taluma. Detsembris, jõulude paiku ajasid üle paberi-ja papimahutid, veebruari lõpus aga olmeprügi mahutid.»

Kohustus lepingut täita

Kristiine linnaosas on kuni 1. maini jäätmeveos vaba turg. «Korterühistu ja kinnistuoma-nik valis ise välja talle hinnalt või kvaliteedilt meelepärase jäätme-vedaja ja sõlmis temaga lepingu, tegemist on eraõigusliku suhte-ga,» selgitas linnaosavanem Jaanus Riibe. «Viimasel kuul on ol-nud probleeme peamiselt AS-ga Eesti Keskkonnateenused, nen-de peale laekus elanikelt ka mit-meid kaebusi. Näiteks ei tüh-jendatud jäätmemahuteid õigel ajal, need olid täis või ei veetud õigel päeval.»

Veebruarist osutab AS Eesti Keskkonnateenused korraldatud jäätmeveona teenuseid Musta-

mael, kuid rahul ei olda sealgi. «Minu hinnangul ei saa nad prügiveoga hakkama,» ütles Musta-mäe linnaosa vanem Lauri Laats. «Mustamäe linnaosavalitsuse te-

«Mustamäel on telefonid linlaste kaebustest punased.»

lefonid on linlaste kaebustest punased ning see, et tegemist on eraettevõtte tööjõuprobleemiga, neid ei huvita. Ei peagi huvita-ma, sest prügi peab saama vee-tud! Möistagi võin ju Mustamäe linnaosa reservfondist raha lei-da, et vedamata prügi erakorrali-selt minema toimetada, aga kas see ongi lahendus?»

Näiteks 19. märtsil jättis firma tühjendamata 132 ja 20. märtsil 80 segaolmejäätmete mahu-tit. Samuti jäi 19. märtsil tüh-jendamata 29 paberi ja karton-gi mahutit. «AS Eesti Keskkon-nateenused alustasid prügivedu 1. veebruarist Mustamäe 3. ja 4. jäätmeveopiirkonnas, kuid sel-lest ajast saadik on Tallinna lin-na asutustesse saadetud rohkelt kaebusi vedamata prügi pärast,» kinnitas Tallinna jäätmekeskuse juhataja asendaja Kristjan Mark.

«Linnal on kohustus nõuda ve-dajalt lepingu täitmist.»

Kuna ainuüksi 19.-20. märtsi-ni on Eesti Keskkonnateenus-te AS jättnud tühjendamata 241 veograafikusse märgitud ma-hutit, võiks linn ettevõttele 241 mahuti põhjuse ta tühjendamata jätmise eest määrata leppe-trahvi summas 12 050 eurot ehk 241 x 50 eurot. Linn pidas tellija-na siiski mõistlikuks vähendada leppetrahvi summat 4000 euro-ni. Trahvisumma saadakse kätte tasaarvelduse teel.

Eesti Keskkonnateenuste ju-hataja Argo Luude põhjendas lo-hakat tööd töötajate haigusega. «Märts oli melle ajalooline kuu selles mõttes, et firma kolmeküm-nest autojuhust haigestus küm-me,» rääkis Luude. «Kui kolman-dik olulisest tööjõust peaaegu et ühe nädala jooksul välja langeb, on raske kõigile asendajaid leida ja kiireid ümberkorraldusi teha.»

Seni ise klientidega lepinguid sõlminud ja suhtlus pidanud, linna riigihanke võitnud ettevõtte pole korraldatud jäätmeveos osalenud. «Veebruaris käivitus meil korraldatud jäätmevedu, mis tähendab, et firma asemel sõlmib klientidega lepingud lin-na jäätmekeskus, samuti edas-tab meile marsruudid ja kon-teinerid, mida me tühjendama peame,» rääkis Luude. «Veel jaanu-ari keskel polnud meile kõi-ki kliente teada antud, vedu aga pidi algama juba 1. veebruarist.

Veebruarikuul läiski selle peale, et kliendid ja konteinerite asu-

Laats: Keskkonnateenused ilmselt rahapuuduses küll ei vaelev

«AS Eesti Keskkonnateenused teenis aastatel 2013-2016 üle kahe miljoni puhas-kasumit,» ütles Mustamäe linnaosa vanem Lauri Laats (pildil). «Niisugune firma ei tohiks vaevelda rahapuuduses, et oma töötajate palka mitte tõsta.»

«Pidevate probleemide jätkudes ei pruugi ettevõtte käekäik tulevikus enam nii roosiline olla, seega oleks praegu tark investeerida kasumi arvelt tööjõudu,» jätkas linnaosavanem. Keskkonnateenustel on enam kui 100 000 klienti üle Eesti ja firma käitleb 250 000 tonni jäätmeid aastas.

kohad üles leida, tühjendussage-dused ja logistika paika panna.»

Korraldatud vedu toob lahenduse

Margi sõnul on prügiveoauto juhtide leidmine eelkõige ettevõtte juhtimise küsimus. «Samuti ei ole meie jaoks veenev, kui prügifirma osutab ebasobiva-le veograafikule, sest see graafik on välja töötatud nendega koos-töös,» ütles Mark.

«Alguse kasvuraskused,» nen-tis Luude kokkuvõtvalt. «Koostöö nõuab mõlemapoolset pingutust ja head tahet. Kui tahame, et kel-laosuti, mida inimesed näevad, liiguks õigesti, peab ka karbialu-ne mehhanism õigesti liikuma.

Meil on uus tehnika, prügiautod on uued ja oleme leidnud juurde ka autojuhte.»

Näiteks peaks Luude sõnul kindlasti lepingusse kirjutama,

et jäätmeid saaks vedada püha-päevalgi. «Nädalavahetusel tu-leb jäätmeid kuni kaks korda rohkem kui tavalisel nädalapäe-val,» lausus Luude. «Praegu on tühjendus reedel ja järgmise-na esmaspäeval. Nii et inimene võib prügimajja sattudes tõesti imestada – mis sünnib, prügi ve-damata, kõik kohad on täis, kas-tid ajavad üle ääre! Võib-olla tu-leks panna pühapäevane veo-päev tagasi.»

«Igal juhul vabandame Mustamäe elanike ees tõrgete pärast prügiveol ja leiame peatselt toi-miva lahenduse kas selle vedaja abil või muul viisil,» sõnas Mark.

1. maist algab Kristiineski korraldatud jäätmevedu, mille eest vastutab Tallinna jäätmekeskus. «Loodame, et probleemid leia-vad lahenduse ja Kristiines teos-tatakse jäätmevedu korrektselt,» lausus linnaosavanem Riibe.

Projekt otsib kõrgepingeliinide alustele paikadele rakendust

► Lähema viie aasta jook-sul kaob suurem osa kõrge-pingeliinidest maa alla ning neist tühjaks jäävatele kori-doridele on vaja leida kesk-konnasõbralik rakendus.

Linnavalitsus teeb volikogule ettepaneku osaleda Kesk-Lää-nemere programmi välispro-jektis «Kosloome ja liitreaal-

sus linnaplaneerimises» (Aug-mented Urbans). Tallinnas on projekti eesmärk leida raken-dus paikadele, mis praegu jää-vad 110kV kõrgepingeliinide alla. Lähema viie aasta jooksul on kavas viia suurem osa õhuli-nidest maa alla, mille tulemuse-na vabanevad linnas 50 meetri laiused tühjad koridorid.

«Õhuliinidest vabaneva-te alade arendamisel tuleb ar-vestada elanikkonna üldlõdise heaolu ja elukvaliteediga,» üt-les abilinnapea Andrei Novikov. Projekti käigus valitakse välja konkreetsem ala, millele koos-tööd huvirühmadega leitakse rakendus näiteks rohelusse up-puta jalutuspaigana.

Projekti maksumusest 85% katab Euroopa Liit. Projek-ti kuuluvad Tallinn, Riia, Viim-si vald, Cesis, Helsingi, Gäv-le ning Tallinna ülikool, Stock-holmi ülikool, Gävle ülikool, Helsingi Metropolia ülikool. Kogu protsessi jooksul kaasa-takse partnerriikide spetsialis-te.

Kairi Ervald
kairi.ervald@tallinnlv.ee

► «Avarat ja valgusküllast publikuala koos kõigi kohvikute ja fuajeedega pean ma eriti õnnestunuks,» kiitis Tallinna linnateatri peanäitejuht Elmo Nüganen teatri laienduse kavandit. «Teatrisaali on palju sügavust, samas on inimene näitlejale väga lähedal.»

Linnateatri uue maja ja sise-hoovi arhitektuurivõistluse võitis arhitektuuribüroo Salto AB töö «Paviljon», mille autorid on Maarja Kask, Ralf Lööke, Märten Peterson ja Martin McLean. Kava järgi valmib Lai 23 teatri-maja sisehoovi uus 350-koha-line Põrgulava koos lavatorni-ga, 130-kohaline black boxing vabaõhulava 500 vaatajale. Võidutöö loob teatrimaja sisehoovi lavatorn-paviljoni, mille katuse saab publiku jaoks kasutu-sele võtta.

Žürii esimehe Nüganeni sõnul meeldis žüriile võidu-töö juures eriti publikuala, aga ka teatrisaal. «Publikuala kõigi oma kohvikute ja fuajeedega pean ma eriti õnnestunuks. See on valgusküllane, avar, huvita-valt liigendatud ja terviklik,» ütles ta. «Teatrisaal on suure sü-gavusega, avatud ja avar. Samas on inimene näitlejale väga lähedal.»

Eriline õhkkond säilib

Nüganen lisas, et uuel saalil on suur potentsiaal kujune-da täiesti ainulaadseks teatri-saali. «Saali eripära on, et see saab olla nii kammerlik kui ka suure saali mõõtmetega,» mainis ta. «Võib öelda, et sisuli-selt on tegemist bläkkboksiga, millel on lavatorn ja ka avatud külglava, mida igal pool ei ole.»

Võistlus pidi selgitama, kui-das saaks linnateater vastu võt-ta suure-

mat hul-ka publi-kut, säili-tades sa-mas tal-le oma-se at-mosfää-ri. Üuendustega kasvaks linnateatri publiku arv kuus se-niselt 6000-lt kuni 10 000 kü-lastajani. «Piletijärjekorrad peaksid uue projekti elluviimi-

Arhitektuuribüroo Salto AB nägemuse järgi tuleb linnateatri hoovi juurdeehitus, mille katusel saab istuda ja kõndida.

ELMO NÜGANEN: Linnateater saab ainulaadse avatud külglavaga saali

«Pileti-järjekorrad peaksid kindlasti kahanema.»

sel kindlasti kahanema,» lausus Nüganen.

«Me kõik ju ootame, et vaa-tajakohiti linnateatrisse juurde-tuleks, sest teame, et pileteid on selle teatri etendus-tele prae-gu peaaegu võima-tu saada,» lausus lin-napea Taa-vi Aas. «Ava-

ramaid ruume on linnateater igatsenud juba ammu.»

Maarja Kase sõnul pak-kus linnateatri hoovi paigutus

suurt väljakutset. «Õueala ta-heti kasutada võimalikult eri-moodi ja ka suvelavastuste tarbeks,» selgitas Kask. «Va-nem hoonevöö pidi säilima koos uusarhitektuuriga.»

Suvelavastused uues õues

«Kui inimesed lähevad prae-gu teatris Põrgulava saali etendust vaatama, peavad nad lä-bima nii-öel-da pu-delikae-la, mil-leks on kit-sas koridor, kus maksimaalselt mahub üks inime-ne korraga liiku-ma,» lisas Nüga-nen. «Uues lahen-duses on need ko-

Võitjad said 17 000-eurose preemia

► Kokku laekus linnateatri arhitektuurivõist-lusele 13 kavandit, mis kõik vastasid nõuetele.

► I auhinna võitnud töö «Paviljon» sai 17 000 eurot, II koha töö, KOKO arhitek-tide «Vennad» 13 500 eurot ja III koha töö, Peeter Pere Arhitektide «Godot» 9500 eurot.

► Lisaks otsustas žürii anda välja kaks 5000-eurost eriauhin-da, mille pälvisid Soome büroo OPUS architecture ltd. ka-vand «Sigma» ja arhitektuurstudio Siim&Kreiss OÜ töö «Tagurpidi vaal».

ridorid küll ka maa all, aga päevavalgusest küllastunud.»

Tänavalt tekib vaade maa-alus-tesse ruumides-se. «Võist-

lusega saab korda ka kogu lin-nateatri kvartali hoonestus, üks oluline osa meie vanalin-nast,» tõdes Aas. «Mul on hea meel, et riik ja linn on koos ot-sustanud linnateatri projek-ti toetada ja teatri valmis ehi-tada.»

Linna osalus kogu projektis on ligemalt 10 miljonit eurot.

Projekti koostamine kestab eeldatavasti tänavu aprillist tu-leva aasta juunini, ehitus peaks lõppema oktoobris 2021.

Keskhaigla sünnitusmaja tegi esimese eestikeelse rasedusrakenduse

► Mobiilirakendus aitab ko-guda teavet rasedusaegsete uuringute ning sünnituseks ettevalmistuse kohta ja si-sestada rasedust puuduta-vaid terviseandmeid.

«See on kingitus kõigile Ees-ti naistele, vajaduse mobiilirakenduse järele näitasid rasedad meile ise kätte,» ütles Ida-Talli-nna Keskhaigla naistekliiniku ämmaemandusjuht Vivian Arusaar. «Nimelt on palju rasedad endale alla laadinud eri võõrkeelseid ra-

kendusi, kuid alati oli neis midagi puudu või meie keskkonda mitte sobivat.» Eestikeelse äpiga «Rasedus» on võimalik jälgida raseduse kulgu, saada teavet rasedusaeg-sete uuringute ja sünnituseks et-tevalmistuse kohta ning salvesta-da isiklikke rasedust puudutavaid terviseandmeid. Rakenduses on olemas ka mitmed kalkulaatorid ning praktiline info tähtaegade ja toimingute kohta.

Rakendus pakub infot, kui-das ja kuhu tulla esimeseks äm-maemanda vastuvõtuks, milli-

seid uuringuid tehakse, kuidas kasvab ja areneb oodatav laps, millised muutused kaasnevad

Rakenduse saab igaüks tasuta alla laadida.

le, aga ka neile naistele, kes alles rasedust mist planeerivad,» rääkis Arusaar. «Kuigi internetis on infot palju, leidub alati küsimusi, millele vastuse ja asjakohase teabe leidmine võib osutuda arvatust keerulisemaks. Selles rakenduses antavad soovitusel ja nõuanded koostasid meie haigla parimad erialaspetsialistid.»

Ida-Tallinna Keskhaigla emadusnõuandla ämmaemandus-juht Silja Staalfeldt-Rahumägi li-sas, et rakenduse abil saavad pat-siendid infot ja vastuseid nende-

le küsimustele, millele vastami-seks ja läbirääkimiseks ei pruugi vastuvõtu ajal alati aega jää-da. «Loodame, et loodud äpp in-nustab ka rasedaid ise oma ter-vist rohkem jälgima,» lisas Staalfeldt-Rahumägi.

Raseduse jälgimise mobiilirakendus on eesti- ja venekeelne ning mõeldud kasutamiseks üle Eesti. Rakendus on tasuta ning mark sõna «Rasedus» alt allalae-tav Androidi ja iOS operatsiooni-süsteemidele vastavatest mobiil-irakenduste e-poest.

Maailmast

Komisjon soovib netifirmasid maksustada

► Euroopa Komisjon tegi ettepaneku võtta vastu uued eeskirjad, millega peaksid muidu maksud oma kodumaale viivad veebiettevõtjad maksma makse ka riikides, kus nad suhtlevad klientidega märkimisväärsel hulgal. Nii maksaksid ka veebiihud nagu Google ja Facebook Euroopas samamoodi makse, nagu tavalised füüsiliselt eksisteerivatel ettevõtjatel.

Euroopa on digiettevõtjate jaoks tohtu tuullikas ning komisjon leiab, et see muudaks maksusüsteemi õiglasemaks.

Versace loobus karusnahast

► Itaalia moegigant Versace otsustas loobuda karusnaha kasutamisest oma toodetes. «Karusnahk? Ma ei tegele sellega enam. Ma ei taha tappa loomi selleks, et luua moodi», teatas moedisainer Donatella Versace värskes intervjuus The Economisti ajakirjale 1843. Oma otsusega on Versace astunud Gucci, Tom Fordi, Hugo Bossi, Armani jt moehiiglaste jälgedes. Ka Eesti disainerid on võtnud suuna karusnahavabaduse poole, asjakohase programiga on liitunud näiteks Xenia Joost, Reet Aus, Kätlin Kikkas ja Reval Denim Guild.

ÜRO sai 138 kaebust töötajate seksuaalrikkumiste kohta

► ÜRO sai mullu 138 kaebust oma töötajate eri seksuaalrikkumiste kohta, neist umbes poolest süüdistati rahuväljaajad seksuaalses ärakasutamises või väärkohtlemises, selgus raportist. ÜRO peasekretär Antonio Guterres märkis, et 62 süüdistust on märkimisväärne langus võrreldes 2016. aastaga, kui neid laekus rahuväljaväe vastu 104, vahendas BNS. ÜRO aidiisprogrammi UNAIDS asedirektor Luiz Loures teatas veebruaris tagasiastumisest seoses süüdistustega seksuaalkallal tungis naiskolleegile, umbes samal ajal pani ameti maha ÜRO lastefondi UNICEF asedirektor Justin Forsyth, keda süüdistati sobimatus käitumises naiskolleegidega.

Oliver Õunmaa, Ivo Karlep
pealinn@tallinnlv.ee

► Reidi tee toob pikema rannapromenaadi, mööduvõimalikud, treeningplat-sid, rattateed ja spetsiaalse kattega jooksuraja. Täna-va rajamisel istutatakse 500 puud ja üle 63 000 põõsa.

Reidi tee tulevases asukohas algasid ettevalmistustööd ehitamiseks. Reidi tee pikendab Piritalt tuleva rannapromenaadi kesklinna poole ning merele lähemale pääsemiseks ehitatakse Vanasadama kanti trepistik. Russalka monumenti kõrval asuvalle liivasele puhkealale tuleb mugavaks ajaveetmiseks teistaldatav linnamööbel. Liiklusohutuse nimel ja saaste vähendamiseks on lubatud valminud Reidi teel sõita kiirusega maksimaalselt 40 km/h. Ahtri tänava mõlemad sõidusuunad saavad rattateed. Ka Narva maantee muutub tulevase tee valmides Reidi tee ristmiku keslinna suunas ühistransporti ja kergliiklust eelistavaks. Narva mnt linna sisenevale suunale tuleb bussirada ning Piriita tee bussirada pikeneb Rummu teeni.

Bussidele eesõigus

«Reidi tee tähendab rannapromenaadi ja mööduvõimalikute tänava loomist, see tähendab kunstkattega jooksurada tervisesportlastele», ütles linnapea Taavi Aas.

Teedäärseesse parki tuleb seitse mööduvõimalik, kolm spordiseadmetega paika, 184 pinki ja kolm puidust platvormi istumiseks. Mere ääres olev kummikattega jooksurada on 500 m pikk ja see paikneb mõlemal pool rattateed.

Ehitus algab muudetud projekti järgi, mille linn Reidi tee esialgse vastasega, rühmitusega Merelinnakaitsjad, tänava veebruaris kokku leppis. «Ligikaudu kaks kuud kestnud kohtumiste ja konsultatsioonide käigus lepitati kokku, et muudame pargi säilitamise nimel Reidi

Reidi tee muudab ranna õitsvaks ja rohelisteks

«Loodan, et tulevikus me enam nii teravalt piike murdma ei pea.»

di tee kurviraadiust ja vähendada mitmes kohas sõiduradade arvu,» ütles abilinnapea Züleyxa Izmailova. «Autoliiklust ei seata eelisolukorda ja liikluskoormus ei kasva.»

Kokkulepete järgi kulgeb Reidi tee Russalka monumenti

ümbruses maksimaalselt merest eemal ning selle ühinemisel Narva maanteega säilib võimalikult palju Narva mnt algne asukoht. Russalka monumenti poolseal serval nihkub sõidutee merest esialgu plaanitud 3,5 m võrra maa poole.

«Reidi tee osas saavutasime kompromissi, mis põhnuvõimalikult palju Narva mnt algne asukoht. Russalka monumenti poolseal serval nihkub sõidutee merest esialgu plaanitud 3,5 m võrra maa poole.

Paraku tuli maha võtta ka mõned puud Narva maantee ääres Russalka vastas, kuid nende asemel istutatakse uued. Reidi tee rajamise käigus istutatakse kokku ligi 500 puud, üle 63 000 põõsa, ligi 87 000 püskikut ja pinna-

sikust puust või põõsast, mis tuleb maha võtta, vaid kogu selle ettevõtmise mõjust keskkonnale.»

Laiemad taimeribad

Reidi tee ehituse ettevalmistus algas võsa raiumisega Pikk-silma tänava lähisel. Tegemist on põhiliselt seni linnaarhivale suletud olnud tühermaaga ning raietööd tuleb lõpetada enne lindude pesitsushooaja algust aprilliks.

Paraku tuli maha võtta ka mõned puud Narva maantee ääres Russalka vastas, kuid nende asemel istutatakse uued. Reidi tee rajamise käigus istutatakse kokku ligi 500 puud, üle 63 000 põõsa, ligi 87 000 püskikut ja pinna-

Näiteks tulevad uued puud Reidi tee ja Narva maantee haljasalale. «Russalka läheduses laiendatakse rohelist vaheribad, kuhu istutatakse samuti puid,» mainis Izmailova.

Kommunaalamet kuulutas Reidi tee ehitaja leidmiseks välja riigihanke, pakkumisi saab teha 24. aprillini ning ehitus algab eeldatavasti mai lõpus. «Reidi tee kujutab endast Tallinna lähiaastate üht suuremat investeeringut, mis aitab pääseda Vanasadamasse ja sealt lahkuda,» selgitas Aas. «Reidi tee kergendab Narva maantee liikluskoormust. Projektis on tekkinud eri põhjustel viivitusi, kuid nüüd saab trassi ettevalmistamisel praktiliste sammudega edasi liikuda.»

Õismäe rappa tulevad tervise- ja suusarajad

Urmas Kaldmaa
urmas.kaldmaa@tallinnlv.ee

► Valgustatud terviseraja serva tulevad puhkekohad, pingid, lihtsamad treenimis- ja laste mööduvõimalikud, läheduses asub ka parkla.

Mais läheb lahti läbi Õismäe raba kulgevaga 2,1 km pikkuse graniid- ja pakevisoolmetest kattega terviseraja ehitus. «Sel aastal on plaanis saada valmis terviserada ise, järgmisel aastal valminud autoparklad, kuhu saavad oma auto jätta kaugemalt tulijad,» ütles Haabersti linnaosa vanem Marek Jürgenson. «Terviserajad on jagatud viieks lõiguks ja nende ääres on kavandatud 17 puhkekohta, mille omavaheli-

ne kaugus ei tohiks ületada 400 meetrit.»

Tulevane terviserada on loomulikult valgustatud, selle äärde tahetakse paigutada pinke, lihtsamad treenimisvahendid ja laste mööduvõimalikud. «Praegu on Õismäe rabas ainult sissetallatud kitsad rajad, mis sobivad küll jalutuskäikudeks, aga suusaradade rajamiseks on liiga kitsad,» rääkis Jürgenson. «Tallinnas ei ole just palju suusatamiskohti, rajatav rada annab ühe võimaluse lisaks.»

Linnaosavanem avaldas lootust, et tänu terviserajale ei tooda Õismäe rappa ka enam nii palju prügi. «Aastaid on Õismäe raba olnud koht, kuhu käidi oma prügi poetasma,» nentis ta. «Oleme koos aktiivsete Kakumäe elanike ja Rocca al Mare Lions klubiga

Terviseraja valmides ei pea keegi enam sõiduteel jooksma.

igal kevadel seda ala koristanud. Avalikel terviseradadel vaevalt et prügistajate senine tegevus jätkuda saab.»

Möödunud nädalal alustasid töömehed ettevalmistustöödega, kõrvaldades Õismäe raba siltideid ja nende äärest puid, põõsaid ja kive. Abilinnapea Züleyxa Izmailova sõnul säilitatakse ter-

viseraja ehituse käigus rabas kasvavat kõrghaljastust nii palju kui võimalik. «Tervisespordi võimaluste parandamiseks tehakse piirkonnas muu hulgas raietöid,» nentis Izmailova. «Nende puude asemele, mis siiski eemaldada tuleb, istutame uued. Praegu oleme välja vaadanud kolm kohta, kuhu asendusistutus sobib.»

TOOMLA: Teisi materdades loodab Reformierakond ainuvõimule

• Ainuke, kelle kohta Reformierakond on midagi hästi öeldud, on EKRE, nendib politoloog.

Kairi Ervald
kairi.ervald@tallinnlv.ee

► «Reformierakond loodab ainuvõimule, materdades võimalikult palju teisi. Kaja Kallasel aga puudub juhtimiskogemus,» lausus politoloog Rein Toomla, kelle sõnul on Reformierakonnal raskusi liitlaste leidmisel. «Selle taga võib olla ka käegaloomistaktika stiilis «tühja kah, oleme veel neli aastat opositsioonis.»»

Toomla meelest ei saa Kaja Kallasel Reformierakonna tulevase võimaliku juhina lihtne olema, sest tema juhtimiskogemused on minimaalsed. «Tal puudub ministrikogemus ja suure omavalitsuse juhtimise kogemus,» rääkis politoloog. «Kõikidel teistel selle erakonna liidritel, kes on tipus olnud pea kahekümmend aastat enne Kaja Kallast, on need kogemused olnud. Erakonna varasemad juhid on tõusnud sellele kohale tugeva valimisvõitluse tulemusel. Kaja Kallas saab aga ennast ilmselt mugavamalt tunda, sest tal pole otseseid konkurente, kes ütleksid, et nemad on paremad.»

Reformierakond ei talu konkurentsi

Toomla kinnitusele näitab Hanno Pevkuriga erakonnas toimunu selgelt seda, et Reformierakonna sees on sallimatust rohkem, kui seda oleks võinud arvata. «Reformierakond oli kaua aega ühtne, aga niipea kui seal läks võistluslikeks valimisteks, tekkisid kohe probleemid,» nentis ta.

Ka Kaja Kallase praegust käitumist võiks Toomla sõnul ootamatuks pidada, sest ilmselt eeldati ja arvati, et ta püüab leida lahendusi ja mõistlikke kompromisse kõikide osapooltega. «Kaja Kallast nähti ju suurte algustähtedega lepitajana, aga praegu tundub, et nii see ei ole. Samas ei ole ta ka jõuliselt käitunud, pigem on olnud kaunis ebalev, et nagu tahaks teha teisiti, aga ei saa, ja siis juhtub kiini moodi.»

Toomla ütles, et erakonna juhtkonna praegust käitu-

Erakonna tipus olemine ei kujune Toomla hinnangul Kaja Kallasele lihtsaks. «Ilmselt tuleb tal vastata ridamisi ebameeldivatele küsimustele: erakonnal on rahastamisprobleemid ja palju muud,» lausus politoloog.

mist ei saa heaks kiita. Hanno Pevkur on siiski veel erakonna esimees, mis eeldaks ka seda, et ta on erakonna juht. Toomla sõnul võeti Kaja Kallase kandidatuuri ülesseadmist aga vaikselt juba nii, nagu erakonnal oleks uus juht. «Tegelikult tuleb Kaja Kallasel ka valimised kuidagi üle elada,» nentis Toomla. «Mul-

Ilusate silmade ja kinnise suu juht

Kaja Kallas saab ilmselt Reformierakonna esimeheks, sest vastaskandidaate ei ole. «Mingisugune siseopositsioon saab Kaja Kallasel kindlasti olema. Ma ei usu, et tal on meelest läinud Jürgen Ligilõpetamised ilusatest silmadest ja suu kinni hoidmisest,» rääkis Toomla. «Seega ei peaks arvama, et Kaja Kallas n-ö teeb Putinit. Kui lament Reformierakonna fraktsioonis oleks lõppenud häältega 25:0 või 24:1, oleks olukord mitmes mõttes teine, aga see lõppes häältega 13:10, kus ühte häält ei võetud arvesse.»

Kümmekond riigikogu Reformierakonna fraktsiooni liiget, kes toetasid Hanno Pevkurit, on erakonnas mõjukad inimesed ja neil on omakorda arvestatav toetajaskond. «Nüüd on küsimus ka selles, kuidas kogu see seltskond hakkab valimistel käituma, sest nende suhtes on käitunud natuke inetult,» rääkis Toomla, kelle sõnul saanuks fraktsiooni sees asju ka teistmoodi lahendada. Lõppkokkuvõttes oleks ju Pevkur võinudki olla

«Ei maksa troopikasse visiite teha.»

Reformierakonnal pole liitlasi

Toomla sõnul võib Reformierakonna tekkida raskusi liitlaste leidmisel. «Ainuke, kelle kohta on midagi hästi öeldud, on EKRE,» nentis Toomla. «Praegu tundub, et Reformierakond loodab ainuvõimule, materdades võimalikult palju teisi. Sellise materdamise taga võib mingil määral olla ka käegaloomistaktika stiilis «tühja kah, oleme veel neli aastat opositsioonis.»»

Kaja Kallas saab erakonna juhiks täpselt kümme kuud enne valimisi, kui tulevast või-

malikk koalitsiooni silmas pidades oleks vaja hakata suhteid siluma. «Lõppkokkuvõttes ei saa ju kindel olla ka Vabaerakonna ja IRL-i esindatuse riigikogus, kui mõelda, et võib-olla jääb kuue erakonna asemel püsima vaid neli,» mainis Toomla.

Toomla sõnul võiks Keskerakond Reformierakonna-le kõige lähemal olla, sest mõlemad on liberaalid. Praegu jääb Reformierakond aga lootma pigem Edgar Savisaare kunagisele unistusele teha Tallinnast Eestit, ehk loodeti, et suudetakerakond loodab ainuvõimule, materdades võimalikult palju teisi. Sellise materdamise taga võib mingil määral olla ka käegaloomistaktika stiilis «tühja kah, oleme veel neli aastat opositsioonis.»»

Kaja Kallas saab erakonna juhiks täpselt kümme kuud enne valimisi, kui tulevast või-

täielik hääleteenamus kogu Eestis.

Kallase erakond ei saa Toomla sõnul olema kindlasti see, mis oli Siim Kallase erakond, sest teravad nurgad on maha lihvitud. Toomla lisas, et tülid võivad erakonnas tekkida isikute vahel, kui hakatakse kokku panema erakonna valimisnimekirju. «Küsimus on selles, kes hakkab seal esimest viiulit mängima. Siin on ka erakonna liidril märkimisväärsed võimalused, kuidas nimekirja järjestada.»

Lõhenenud erakond

Kaja Kallas peab Toomla sõnul alustama erakonna juhina seal ühtsuse ülesehitamisest, sest seda pole olnud pärast seda, kui Andrus Ansip lahkus erakonna juhi kohalt: «Ühtsust pole Reformierakonnas olnud ligemale neli aastat.»

Kummaline segadus erakonnas tekkis politoloogi sõnul siis, kui selgus, et erakonna liidri kandidaate võib olla rohkem kui üks. «Kas Kaja Kallas saab nautida sellist liidripositsiooni, nagu oli Siim Kallasel või Andrus Ansipil, pole kindel, sest keegi ei tea, mida ta selle positsiooni saavutamiseks tege-ma peab,» lausus Toomla. «Reformierakonnas on praeguseks kujunenud välja kindlad tiivad, aga pole teada, mis neid tiibaid sid seob. Seal taga võib olla ka sügavamaid poliitilisi põhjuseid, kus ühed on süva-liberaalid ja teised arva-vad, et li-beralistmist peaks kuhugi suun-da edasi liikuma.»

Valede erakonna tsirkus

Maarja-Liis Arujärv, peatoimetaja

Tsirkust, mida Reformierakond viimasel ajal Eesti elanike pakub, on tõeliselt nauditav vaadata. Kõige suuremat šou'd etendas eelmisel nädalal Brüsselist kodutanumat külastanud Andrus Ansip, kes vihjas, et endine reformierakondlane Silver Meikar pani osa nn kilekotirahast ehk äriimeeste poolt erakonnale annetatud mustadest summadest pihta.

Nüüdne sots Meikar omakorda leidis, et on lausa uskumatu, kui nõmedalt Ansip valetab. Meikari sõnul tunnistas Kremlitrolina käituv Ansip sellise väitega sisuliselt üles Reformierakonna seaduserikkumise. «Kui Ansip midagi sellist väidab, siis ta kinnitab täiesti selgelt, et erakonnas oli varjatud annetusi, mis sel hetkel olid seadusevastased,» ütles Meikar. «See kõik annab tunnistust valesõltlastest erakonna suutumatusest oma probleemi tunnistada.»

Etenduse teine vaatus peeti maha Hanno Pevkuri poliitilise piinamise tähe all. Pevkuri täielik porritõukamine peegeldab Reformierakonna üldist valitamisstiili, mida erakond on harrastanud Eestis kogu oma võimulolemise ajal. Erakond, kes on käitunud aastaid koolikiusajana näiteks oma poliitiliste konkurentide suhtes, on sama verejanuline ka omaenda inimestega. Konkurentsist ja vabadusest patrav erakond ei kannata vabamat mõtlemist ega suuda vastaseid iseigi oma erakonnas mingil moel väärakamalt kohelda.

«Tsirkuse kõrvale- võiks osata ka leiba pakkuda.»

Mõne valija jaoks kandis erakonna juhiks pürgiv Kaja Kallas vähemalt seni naisteaajakirjade toodetud sulni lepitajaja uuen-dusmeelse juhi kuvandit. Praegu toimuv aga tõestab, et midagi uuendusmeelset pole ei tema juhtimisstiilis ega ka ideoloogias. Igasuguse juhtimiskogemusega Kaja Kallas on ka sõnamurdlik. Omal ajal aitas ta Pevkuri erakonna esimehe kohale, kinnitades, et toetab demokraatlikumat valitsemist ja soovib Pevkurit näha «Reformierakonda reformimas». Nüüd tundub Vabaerakonna juhi Artur Talviku sõnul aga, et Kaja Kallas on saatana-ga käed lõõnud ning Michali jöhker poliitikaategemise viis on tagasi.

Kogu tsirkus võiks ju olla naljakas, kui see poleks tegelikult nii traagiline. Sest selline valede puntras siplev erakond ihkab taas riiki valitsema hakata, kuid see oleks traagika kogu Eestile. Kui Reformierakond oskaks tsirkusetegemise kõrvale pakkuda rahvale vähemalt leiba, oleks neist mingitki kasu.

Algab Valgevase tänava remont

- Töölisel parandavad asfalti, vahetavad välja lagunenud äärekivid ja rajavad uusi restkaeve vihmavee ära juhtimiseks.
- 26. märtsist algab Valgevase tänaval Tööstuse tänava ja Valgevase 18 vahel remont, mille ajal on tänav võorastele autodele suletud. Kohalikud elanikud

pääsevad kodu juurde, ümber saab sõita Graniidi ja Vana-Kalamaja t kaudu. Esimeses järjekorras algab vee- ja kanalisatsioonitorude väljavahetamine. Infraaroad OÜ teeb tänavalõigu 208 000 euro eest korda 30. maiks. Väljas on ajutine märgistus

TERAVNURK

Neivelt: Me ei tohi alkoholitootjatele kaotada!

► Pankur Indrek Neivelt kritiseerib teravalt meediasõda, kus alkoholitootjad on koos meediaga massiivselt rünnanud alkoholi- poliitika tõttu kogu valitsust ja eriti minister Jevgeni Ossinovskit.

«Kui me võrdleme praegust aega näiteks kaheksakümnendate algusega, on alkoholi võrreldes keskmise palga-ga kolm korda odavam. Ka siis astuti võitlema alkoholi liigtarbimise vastu, ja saadi korralikke tulemusi,» lausub Neivelt, kelle sõnul peab võitlust alkoholismi-

ga jätkama. «Ka mina kohtusin mitu aastat tagasi ühe promi-nentse alkoholitootja-ga, kes üritas mulle valesid tõe pähe müüa. Kui Ossinovski peaks selle meediasõja kaotama, oleme meie kodanikena väga palju suurema sõja kaotanud. Mitte ükski poliitik ei julgeks siis tulevikus enam ühegi tõsise teemaga tegeleda. Kes julgeks hakata näiteks piirama ravimiteõus-tust? Võitlus käib selle nimel, et meie lapsed ja lapselapsed tarbiks vähem alkoholi, et meil oleks ohutum ja parem elada.»

Armastatud kultuuritegelased on kõik kommunistid?

► Postimees rabas esmaspäeval «kujundusveaga», kasutades muukeelsete inimeste illustreerimiseks viisnurka, sirpi ja vasarat. Juhtum sundis reageerima paljusid inimesi, teiste seas ka peaminister Jüri Ratast. «Kas tõesti soovime ligi 27 aastat pärast Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamist ehitada müüre ning oma inimesi rahvuspõhise vastandada?» kirjutas Ratas.

Postimees ehmus juhtunut ka ise ja ajalehe peatoimetaja Lauri Hussar vabandas. Samas selgub see, kas vabandus on

usutav ja ajaleht suudab olla objektiivne, ilmselt valimiste ajal. «Kui Hussari vabandus oleks tulnud mõnelt valitsuse ministri-lt või teiselt vastutusrikkal poliitilisel ametikohal olevalt inimeselt, oleks see kindlasti tagasi lükatud kui ebapiisav ja ebasiiras,» kirjutas Põhja-Tallinna linnosa vanem Raimond Kaljulaid. «Peatoimetaja vabandab eksimuse pärast ainult Postimehe lehejate ees. Tehtu aga puudutas kolmandiku Eesti elanikkonnast, teiste seas luuletaja Vladislav Koržet-sit, ajaloolast David Vseviõvi, semiootik Mihhail Lotmanit, laulja Elina Nemchayevat jpt.»

POOLT JA VASTU

Kas lasteaiatoit peaks olema valmistatud ainult kohapeal ning termosel kohale toodud toitu tuleks vältida?

Helle-Moonika Helme

volikogu EKRE fraktsiooni liige

Toidud, mida loksutatakse ühest kohast teise, pole täisväärtuslikud. Kas mitmeid tunde plastnõudes seisnud valmis-toit on kvaliteetne ja tervislik? Oma kokk annaks võimaluse saada ka kohe tagasisidet, kui täisväärtuslikult tema tehtud toit on ja kuidas see lastele maitseb. Näiteks paljudesse laste-aedadesse toitu vedav P. Dussmann Eesti OÜ ei ole lasteaeda-dele hea partner, nende menüü annab küll vajalikud kalorid, kuid seda vähekaliteetse, odava ja üleauruse suhkruga toidu

näol. Ka lasteaia-töötajad ja lapsevanemad Tallinnas ja mujal omavalitsustes pole selle ettevõtte tootlustusega rahul. Firma kasutab palju pooltooteid, ka ni-sutooteid on liiga palju. Menüüd kipuvad korduma – paberi peal sead luuletaja Vladislav Koržet-sit, ajaloolast David Vseviõvi, semiootik Mihhail Lotmanit, laulja Elina Nemchayevat jpt.»

VEB Fondi raha haihtumine selgeks

► Riigikogu õiguskomisjon otustas, et 17. mail toimub parlamendis oluliselt tähtsa riikliku küsimuse arutelu «Riikliku vastutuse probleem VEB Fondi juhtumi põhjal».

«Oluline on saada ka kindlustunne, et üks erakond, mis on rohkem seotud VEB-fondi juhtumiga, poleks Kremlit poliitikute poolt manipuleeritav. Me peame ka selle teoreetilise riski maandama,» ütles õiguskomisjoni esimees Jaanus Karilaid, kelle sõnul on vaja saada selgust, et kui riik on sekkunud eraõiguslikesse suhetesse riigikogu otsuse ja Eesti Panga tegevuse kaudu, siis missugustel tingimustel on Eesti riik praeguse olukorra eest vastutav.

2004. aastal esitasid Akke AS, AS Tartu Lihakombinaat, AS A. O. Imbi, AS Saare Kalur ja AS Pärnu Kalur Holding haldus-kohtule taotluse, et riiki kohustataks kompenseerima VEB Fondi seni hüvitu-seta sertifikaatide. Kuna VEB Fond ei suutnud 2010. a jõustunud kohtuotsuse järel kompensatsiooni pakkuda, kohustati Eest Vabariiki üheksa kuu jooksul uuesti otsustama VEB Fondi sertifikaatidega tagatud nõuete hüvitamise küsimus. Vabariiki üheksa kuu jooksul uuesti otsustama VEB Fondi sertifikaatidega tagatud nõuete hüvitamise küsimus. Vabariiki üheksa kuu jooksul uuesti otsustama VEB Fondi sertifikaatidega tagatud nõuete hüvitamise küsimus.

Ka Eesti valimised manipuleeritavad?

► Väidetavalt kasutati Facebookist saadud andmeid koos teistest allikatest kogutud isikuandmetega, et psühholoogiliselt mõjutada USA valijaid hääletama Donald Trumpi poolt, kirjutab Eesti inimõiguste keskuse juhataja Kari Käsper ja tõdeb, et Eestis võiks sama juhtuda.

Poliitilise konsultatsioonifirma Cambridge Analytica endise töötaja sõnul sai ettevõtte 2014. a enda käsutusse üle 50 miljoni Facebooki kasutaja detailised

andmed, mida kasutati inimeste mõjutamiseks valimistel üle maailma, sh USA-s. See saadi teiselet ettevõtetelt nimemega Global Science Research (GSR), mis oli saanud Facebookilt loa koguda andmeid sotsioloogilisteks uuringuteks. Facebook väidab, et GSR andis Cambridge Analyticalle isikuandmed ilma loata; et nüüdseks on nad turvameetmeid tugevdanud ega anna enam rakenduste arendajatele ligipääsu nii laiale isikuandmete hulga ega ka nii detailset sõprade infole.

LAPSEHOID KERGEMAKS: Vanemahüvitiste süsteem liigub maailma parimate sekka

• Muudatus lubab lapsehoolduspuhkuse ajal veidi ka töötada, ilma et vanemahüvitis väheneks.

Alina Tubli, Pirita linnaosa vanem

► Kuna enamik üksikvanemaid on naised, ja üksikvanemate arv kasvab, vajavad naised laste kasvatamisel majanduslikku turvatunnet.

Valitsus lubas ametisse astudes seista Eesti rahvaarvu kasvust eest. Maa tuleb täita lastega, sest lapsed on meie tulevik, seda ka majanduslikus mõttes. Rahvastiku vananedes pole meil peagi enam piisavalt noori, kes suudaks pensioniealisi üleval pida. Lapsesaamise otsuse teevad siiski inimesed ise, kuid riik saab selleks parimad võimalikud tingimused luua.

Kergendus naistele

2016. aastal sai vanemahüvitist 17 242 lapsevanemat, kellest pelgalt 9,3% olid isad. Naise sagedasem lapsehoolduspuhkusel viibimine hoiab teda tööst eemal ning raskendab võimalusi puhkuse lõppedes taas sinna naasta. Eestis on lasteta naised ja meeste tööhõive määr enam-vähem samal tasemel – naistel 77% ja meestel 76%. Lastele olemasolul muutub see aga oluliselt – lastega meeste tööhõive määr on olematula laste arvust üle 90%, naistel langes see ühe lapse olemasolu puhul aga

Scampla

«Meeste tööhõive laste arvust ei sõltu, naistel aga langeb iga järgmise lapsega.»

74%-ni ja vähemalt kolme lapse puhul juba 60%-ni. Numbri-d, mis tekitavad töötavas naises lapsesaamise ees ebakind-

lust. Kuna enamik üksikvanemaid on just naised, ja üksikvanemate arv kasvab, vajavad naised laste üksi kasvatamisel majanduslikku turvatunnet. Süsteemi, mis muudab lapsehoolduspuhkust tulu teenimise lihtsamaks, just jõustunud muudatus pakubki. Märtsi alguses avaldatud Eurostati uuringust selgub, et sooline palgalõhe oli Eestis 2016. aastal 25,3%. Kui jätta kõrvale soostereotüübid ning arusaam, et lapsel on vaja elutee alguses rohkem emaga koos olla, teha-akse otsus, kumb vanem lapsehoolduspuhkusele jääb, sel-

le põhjal, kes rohkem teenib. Tavaliselt on lapse isal kõrgem palk ning perele on oluline, et just tema jätkaks oma tööko-hal. Vanem, kes jääb lapsega koju, tegeleb temaga tihti peale rohkem ka tööle naastes, see aga tekitab olukorra, kus töö käivad võrdsele mõlemad vanemad, kuid lastega seotud ülesanded on jätkuvalt enam ema kanda.

Süsteem maailma parimate sekka

Uus seadus aitab jaotada hoolduskoormust vanemate vahel lapse sündimisel saadik

Sotsiaalne turvalisus teeb soomlased maailma õnnelikumaks rahvaks

Sami Lotila, ajakirjanik pealinn@tallinnlv.ee

► Soomlane ei uhkusta, ei ülbitse ega hüüa tervele maailmale, kui õnnelik ta on. Aga seda ta on.

ÜRO värskel raportil järgi on soomlased maailma kõige õnnelikum rahvas. Lisaks on ka immigrandid ehk riiki sisse rändavad inimesed Soomes õnnelikumad kui kusagil mujal. Tege-likult on soomlased samasugused virisejad, nagu kõik teised rahvad. Võib-olla on nad isegi veel kõige kõvemad virisejad.

Aga see ei ole juhust, ja just soomlased on ka kõige õnnelikumad. Soome on aastakümneid järjekindlalt pingutanud oma inimeste heaolu ehk teisisõnu õnne nimel. Tõsi küll, seda on teinud ka ülejäänud

Põhjamaad. On täiesti võimalik, kui mitte isegi tõenäoline, et järgmisel aastal antakse õnneliku rahva tiitel hoopis Norrale või Taanile. Soomlased on õnnelikud oma soomeliku moel, vaikselt, muheledes, irooniliselt. Meie? Kas tõesti? Soomlane ei uhkusta ega ülbitse ega hüüa välja tervele maailmale, kui õnnelik ta on. Aga seda ta on.

Võttesõna – või sõnapaar – soomlase õnnes on sotsiaalne turvalisus. Soomlane teab, et teda ei jäeta üksi ja et teda väärtustatakse. Ta teab, et temasse ja tema murede, ükskõik kui väikesed need ka on, suhtutakse tõsiselt. See tekitab turvalisustunnet ja teeb õnnelikuks. Arvan, et see teeb inimese õnnelikuks igal pool. Relvadega turvalisustunnet ei saavuta.

Sooe poliitik sõidab trammiga

Toon näite tavainimese argielu toetamisest Helsingis: kohteralasteaia maksab üle tuhande euro kuus, aga tänu riigi ja omavalitsuse toele tasuvad lapsevanemad ise sellest kuus vaid paarsada eurot.

Kui eestlaselt küsitakse, mis teeb inimese õnnelikuks, siis tõenäoliselt vastab ta, et raha. Raha puudumine toobki kaasa nälga, külma, loobumist, ebaõiglustunnet ja kibestumist. Õnne tagamiseks pole aga alati vaja, et igal ühiskonnaliikmel eraldi on palju raha. Inimene saab elada külluslikult, täisväärtuslikult elu ka siis, kui raha on – kogutud maksude näol – riigil, kes kasutab seda solidaarselt, tagades igaühe ja eriti kõige nõrgemate heaolu. Pole liialdus tõdeda, et iga ühiskond on tervikuna just nii õnnelik, kui on selle kõige nõrgemad liikmed.

Oiglane ehk õnnelik ühiskond võib tekkida vaid siis, kui kodanike usaldus riigi ja selle esindajate vastu on vankumatu. Nagu kinnitavad uuringud, on Soomes usaldus kõrgem kui üheski teises riigis. Soomlased usaldavad oma riigi ametnikke, politseinikke, arste, õpetajaid ja nii edasi – ja see usaldus teeb nad õnnelikuks. Soomlane teab ja tunnetab, et ta oma riiki on maailma kõige paremini organiseeritud ja juhitud, võib-olla ka kõige läbipaistvam, kõige vähem korrumpeerunud.

«Relvadega turvalisustunnet ei saavuta.»

toitu tavainimestega. Ma ise rääkisin paar nädalat tagasi Soomes rongis juttu ühe meie europaadikuga. Olin näinud teda viimati 20 aastat tagasi, aga ta mäletas mind ja rääkis lahkelt oma tööst ja selle tulemustest, samas ka mõda-panekuteist. Usaldus, võrdväärsus, väärikalt elamine ja väärikalt vananemine. Need väärtused kasva-

tavad Soome inimeste heaolu ja teevad nad õnnelikuks. Kui inimene tunneb end väärikalt, suhtub ta ka teistesse väärikalt. Inimene, kelle ellu ja murede-se suhtutakse tõsiselt, ei mõnita Rimi kassapidajat või vetsu koristajat. Õnnelik inimene tahab jagada oma heaolu teistega, olla solidaarne.

Nutividinad muudavad depressiivseks

Kas tõesti tulemaksuprotent teeb rahva enamuse õnnelikuks? Kas ühiskonna teenuste jõuline viimine interneti teeb õnnelikuks? Ei usu.

Ma ise kasutan riigi ja omavalitsuse toetatud teenuseid Soomes ja Eestis. Eestis tundub olevat ideaaliks see, et oma asjad saab ajada ära kiirelt ja anoniimselt internetis, aga Soomes on suhtumine kardinaalselt teistsugune. Kela, mis väljastab Soomes näiteks sotsiaaltoetusi, kutsub klienti isiklikult kohale, ja temaga räägitakse nii pikalt kui vaja. Talte palukate toetusi ja teenuseid, millele tal on õigus, mitte nii, et oodatakse, kas ta ise oskab neid taotleda. Tema eest püütakse hooldiseda.

võrdsemalt, võimaldades olla alates 2020. aasta 1. juulist tasustatud isapuhkusel senise kümne päeva asemel 30 päeva. Ka teiste riikide kogemuse näitab, et isade suuremal panustamisel lapse hooldamisse ning temaga tegelemisse on positiivne mõju naiste tööhoiule ning sündimusnäitajatele. See-ga, võimaldades isadel rohkem lapsega aega veeta ning soodustades nende lapsega koju jäämist, suurendab riik ka naisete kindlustunnet, et koormus ei jää suuremas mahus nende kanda. Võrdsemalt jaotunud hoolduskoormus loob parema keskkonna lapse planeerimiseks ning kasvatamiseks.

1. märtsist jõustunud seadusemuudatus teeb Eesti väga hea vanemahüvitissüsteemi veelgi paremaks. Astume jõulise sammu, et hõlbustada lapsesaamise järel tööle naasmist, võimaldada suuremat majanduslikku kindlustunnet ning jagada enam hoolduskoormust ema ja isa vahel. Riik loob mõistva ning vajadusi arvestava keskkonna, kus lapse saamise ja kasvatamise kohustus ja vastutus on ema, isa ja riigi vahel paremini jagatud. Lõpliku otsuse last saada teevad tulevased lapsevanemad ühiselt, soodne keskkond selleks on olemas ning maailma parimate seas.

AUTOTA JÄETUD INVALIID: Kas minu arvelt siis sobib kokku hoida?

• Kuigi võlaõigusseadus seda kohustab, ei taha Eesti Energia oma tööõnnetuse ohvrit enam autoga toetada.

Virkko Lepassalu
virkko.lepassalu@tallinnlv.ee

► «Olín 19-aastane, kui pidin kargud kätte võtma,» räägib noorukina elektriijaamas tööõnnetuse tõttu ühe jala kaotanud 88-aastane Robert Kirbits. Vanahärra selgitab, et 2014. a soetas Eesti Energia talle auto, et ta oma hädapärased sõidud tehtud saaks, kuid see läks katki ja nüüd ei raatsi hiljuti ajaloo suurima kasumi tootnud superkontsern talle enam sõidukit anda – kuigi seadus neid selleks kohustab.

Võlaõigusseadus nimelt sätestab, et ettevõtte peab kandma tööõnnetuses viga saanud inimese abivahendite ja terisekulud. Mõistagi kuulub ka auto ühe jalaga inimese abivahendite juurde, sest valikut ju pole: proteesi toel ei saa, eriti kõrges vanuses, pikemaid maid jala käia. Elektriijaama tööõnnetuses kunagi jala kaotanud Kirbits aga kurdab, et suur energiakontsern, kes meil teadupärast mitmes maailma otsas, näiteks USA-s ja Jordaania suurprojekte arendab, on nüüd otsustanud katsetada huvitavat kokkuhoiuplaani. Nimelt jätnud ta ilma inva-autost.

Juhiluba aastast 1946
Sõites Kirbitsale Ida-Virumaale Orule külla, panen vaimu valmis kohtumiseks häda ja viletsuse ohvriga, kes vaevalt hingitseb ja keda on hül-gamas tema viimanegi tugi, Eesti Energia.

Selgub aga, et kui ei teaks, et Kirbits on 88, pakuks talle vähemalt kümnekond aastat vähem. Ta on igati moodne mees: ajab asju ilmvõrgu kaudu ja räägib Inglismaal elava pojaga iga päev skaibis. Reibas vanahärra astub oma jalaproteesi tõttu küll veidike kangel, kuid tema korter kiiskab puhtusest. «Ma pole elus kunagi suitsu- ega viinamees olnud,» avab Kirbits oma nooruslikkuse tagamaid.

«Näete, lugege, mis aastad siin peal on!» pistab ta juhiloa

mulle nina alla. Tõepoolest, nii auto kui ka tsikli juhtimise õigused on härra Kirbits omandanud juba aastal 1946. Juhiluba kehtib aastani 2027 ja Robert Kirbits on oma roolimis-suutlikkuse kinnituseks arstilt ka veel tervisetõendi nõutanud.

«Tööõnnetuses kannatanule pole auto luksus, vaid abivahend liikumiseks.»

Muidugi pole ta kaugeltki ainus eakas juht Eestis. Üks nais-teajakiri kirjutas hiljuti 92-aastasest, aga iga päev roolis istu-vast daamist, kellele ajakiri oli katsetamiseks lubanud viima-

se malli Tesla. «Viimati toetasid nad mind autoga 2014. a, kui andsid 1998. a Nissan Micra,» räägib Kirbits sekeldustest Eesti Energiaga. «Selle karbid olid alt aga nii läbi roostetanud, et kui hakkasin neid käe-ga kobama, pistin käe alt põh-jast kogemata autosse sisse.»

Tolleks ajaks oli rahvas juba mitu aastat elanud kaasa Eesti Energia investeerivate saar-taale USA Utah' kõrbes ja Jor-daania. See pani Kirbitsa mõt-lema, et kas tema arvelt kokku hoitud pisku pidi ehk samuti suurinvesteeringuid toetama: «Aga kas minu arvelt siis sobib kokku hoida?»

Visa vanahärra lasi sõidu-kit töökojas keevitajatel tur-gutada. Kuid mullu sügisel oli väikeauto käigukasti rikke tõt-tu uuesti otsad andnud. Üsna ilmselt kujunenuks remont kallimaks kui tolle eaka väike-auto väärtus, ning nõnda jäi Kirbits jalameheks.

«Minust pole enam õiget hääletajat,» muigab ta mõrult.

saks oleme varem hüvi-tanud ka kannatanule sõiduauto soetami-se kuluisid, viimati 2014. aastal,» märkis Arras (pildil).

«Kuid arvestades, et kohaliku omavalitsuse sotsiaalbiteenuste kät-tesaadavus on aastatega tõus-

nud ning auto soeta-mine ega remontimi-ne ei kuulu tööand-ja kohustuste hul-ka, siis me edaspi-di autoga seondu-vaid väljaminekuid ei hüvita.»

Arrase sõnul hoo-litsetakse jätkuvalt proteesi-

KUTSEHAIGETE LIIT: Kui firma autot ei anna, esitagu kannatanu neile taksoarveid

«Kui Eesti Energia ei raatsi tööõnnetu-ses kannatanule autot soetada, peavad nad tema käsutusse andma auto koos juhiga, mis läheks neile kahtlema-ta veel kallimaks,» tõdeb kutsehaige-te liidu juhatuse liige Aleksander Nuk-ka (pildil).

«Aga nüüd võtku Kirbits oma igapäevaseks toimetulekuks vajalike sõitude tarvis takso ja esitagu arved Eesti Energiale,» lisas Nukka. «Selgituseks kirjutagu sinna juurde, et takst oli vaja eluliselt vajalike asjade ajamiseks.» Sotsiaalkindlustusamet teatab sisuliselt sama: vastavalt võlaõigusseadusele on tööandjal kohustus hüvitada lisakulutused, mis tööõnnetuse ohvri tekivad seoses tema puudega, sealhulgas proteesid, abivahendid ja sõidukulud. Auto liigitub sel juhul abivahendiks. Nukka oletab, et Eesti Energia hoiab kokku, kuna tööõnnetuses viga saanud inimesed on saanud ajapikku oma õigustest rohkem teada. Paljud mõistavad nüüd, et neil on ettevõttelt õigus saada rohkem kui vaid igakuine hüvitis. Nõnda on kasvanud ka lisakulude hüvitamise nõuded. Kui midagi muud ei aita, soovib Nukka Kirbitsal EE vastu kohtusse minna. Ühest 2017. a pressiteatest võib lugeda: «Energiakontsern Eesti Energia teenis 2016. aastal 171 miljonit eurot puhaska-sumit, mis on ajalooliselt parim näitaja. Ka kulumieelne ärika-sum kerkis moodunud aastal rekordilise 327 miljoni euronii.»

Leikul. «Sotsiaalkindlustusame-tilt on võimalik taotleda sõiduki käitsijuhitmissüsteemi paigal-damist,» märkis EE pressiesin-daja. «Samuti on võimalik taot-leda Kohtla-Järve linnalt põhi-teenuseid, sh toiduainete ja es-matarbekapade toomist ning abi ravimite ja invaabivahendi-te soetamisel.»

«Praegu aga oleks mul vaja sõi-ta uuringutele Kohtla-Järve haiglasse,» näitab ta arsti saa-tekirja. «Perearstini on mul ko-dunt ka umbes 900 meetrit minna.»

Umbes sama palju maad tuleb ära poeni. Vanahärra sõ-nul aitavad teda pärast õnne-tu Micra loojakarja lahkumist sõbrad ja tuttavad. Varem on Eesti Energia teda toetanud Moskvitsi ja veel mitme teise autoga, millega ta hädapära-sed sõidud tehtud sai.

Auto oli vaid hea tahte märk?

Nüüd aga kirjutas juba aas-taid Eesti hinnatuimaks töö-andjaks valitud ettevõtte Ees-ti Energia personalijuht Tiina Drui Kirbitsale, et kuna ko-haliku omavalitsuse sotsiaa-teenused on igati heal tase-mel, võiks Kirbits oma liikuma saamise mure lahendamiseks hoopis sotsiaaltöötajate jutule minna. «Eesti Energia on Tei-le eelnevalt hea tahte märgiks soetanud sõiduauto kahel kor-ral, viimati 2014. aastal,» tea-tas Drui kirjas Kirbitsale. Sa-mas jääb selgusetuks, miks ta nimetab seadusega ettevõtte-le pandud kohustust «hea tah-te märgiks».

Kohtla-Järve sotsiaalosa-konna ametnikud kinnitavad, et tõepoolest, nad oleksid lah-kelt nõus sõidutamiseks aita-ma.

Aga Kirbits veab Eesti Ener-giaga vägikaigast, et mitte asja-ta koormata sotsiaalhoolekan-net – kui tal auto oleks, saaks ta enda sõidutamiseks arsti juurde ja poodi enda sõnul ise suurepäraselt hakkama. «Sea-dus on täitmiseks!» pööratab Kirbits. «Kui muu ei aita, lä-hen Sutteri enda jutule.» vii-tab ta EE juhile. «Ega ma auto puhul ainult nendele lootma ei jääkski, ma paneksin ikka oma raha ka juurde.» Vanahärra teab suurepäraselt, mis on kaalul, sest kui EE-i õnnestub tema najal pretsedent luua, siis miks ei võiks EE ja teised ette-võtted ülejäänud kutsehaigete peal samasugust kokkuhoidu rakendada.

► Elanikud saavad märtsi lõpuni avaldada arvamusi Vana-Kalamaja tänava ja Jaama platsi arhitektuuri-voistluse võidutööle.

Ivo Karlep
ivo.karlep@tallinnlv.ee

► Tallinn aitas kaasa mõel-da, kuidas inimeste elu nutikate lahendustega pare-maks muuta.

Tallinn osales märtsi keskel Prantsusmaal Cannes'is toi-munud kinnisvarainvesteeringute ja -turunduse messil MI-PIM 2018. Mess tõi tänavu kokku üle 26 000 kinnisvara, arhi-tektuuri ja kohaturunduse asja-tundja, sh 5500 investorit rohkem kui sajast riigist üle maailma.

Tallinna ühisstendil näitasid end teiste seas Tallinna Sadam, Eesti Arhitektuurikeskus ja Es-tateGuru. Külalistel oli võima-lus osaleda loosis, mille auhin-nad olid välja pannud Nordic Aviation Group AS ja unikaalne lugusid jutustav hotell Estoria.

Hea ettekujutuse külastaja-te kodupaikadest annab loosi-võitjate nimekirja. Estorias õõbi-mise kahele võitsid Marco Mi-belli Itaaliast ja Milan Mandic Horvaatiast. Nordica lennupi-letid said aga Kevin J.Brennan New Yorgist ja Courtney Robin-son Inglismaalt.

Hinnang 90 näitaja põhjal

Abilinnapea Aivar Riisalu sõnul valmistas talle rõõmu, et Financial Timesi välja anta-va ajakirja fDi Magazine edeta-belis «Tuleviku Euroopa linnad ja regioonid 2018/19» on Tal-linn Euroopa keskmise suurus-se linnade seas ärisõbraliku-kuse kategoorias seitsmendal kohal. «Seekordse edetabe-lis tõi äsja ajakiri Tallinna puhul esile eelkõige linna hea inves-teerimispaigana,» lausus abi-linnapea. «Ajakiri hindas muul-hugas investeeingute mahtu, äritegevuse lihtsust, välis-in-vesteeringute tulemusena loo-dud töökohtade arvu, kõrgteh-noloogiliste ja teaduspõhis-te ettevõtete hulka ja maksu-keskkonda.»

Kokku võtab fDi edetabel ar-vesse ligi 90 statistilist näitajat. Võrreldakse enam kui 300 linna ja 150 regiooni näitajaid. Ajaki-ri on Tallinna varem ära mär-kindud eri kategooriates kolmel aastal. «Kõrge koht edetabe-lis ei ole küll omaette eesmärk,

Tallinna stend tõmbas Cannes' i messil investorite tähelepanu

kuid annab olulise sõnumi et-tevõtjatele ja investoritele lin-na maine ja majanduskeskkon-na kohta,» mainis Riisalu.

Võimalus tuleval aastal osaleda

Messi raames toimus ka kin-nine poliitikute ümarlaud teemal «Inimeskesed linnad». Pea-mised aruteluteemad seal olid andmete rohkus ja oskamus neid täies mahus linna arenguks ära kasutada. Veel arutleti selle üle, kuidas nutikate lahen-duste kasutamisega inimes-te elu paremaks muuta. Mär-

kimist väärrib ka see, et arutleti, kuidas valed linnaplaneerimise otsused mõjuvad halvavalt inimeste närvüsteemile. «Soovitan kõigil ettevõtte-tele, kes tahavad messile minna, meiega ühendust võtta,» kutsus abilinnapea Riisalu firmasid järgmisel korral kaasa lööma. Tänavu esindas Tallinna kuus firmat ja Riisalu avaldas loo-tust, et järgmisel aastal saab see number olema vähemalt kolm korda suurem. «Eks me kahtle-sime algul ka, kas üldse tasub sinna Cannes'i festivalile oma väljapanekuga minna,» rää-

«Vale linna-planeerimine mõjub halvasti inimeste närvüsteemile.»

kis Riisalu. «Aga nüüd on mul-le küll päevaselge, et me pea-me sinna tuleval aastal mine-ma palju suurema esindusega

ning nuputama välja jälle mi-dagi võimsat, mis meid teistest eristaks. Kuna Eesti ettevõtted pole suured, siis on ühisel sten-dil suurele messile minek täies-ti mõistlik tegevus. Igati õigus-tatud on ka see, et Eesti kõige suurem omavalitsus paneb et-tevõtmisele oma öla alla. Soo-vime suurendada Tallinna tun-tust ettevõtlus- ja investeeri-mispaigana ning toetada ette-võtjaid rahvusvahelistumisel ja investeeingute leidmisel.»

Kõige rohkem osales mes-sil Suurbritannia, Prantsuse ja Saksa ettevõtteid.

Tuuliku teel algab remont

► 2. aprillil algab Tuuliku teel Kadaka tee ja Halli tänava vahelise 500 m pikkuse lõigu remont, lisaks uuendatakse seal veetorustikku. Remondi ajal on tänav võorastele auto-dele suletud, kuid kohalikud elanikud pääsevad liikuma. Rekonstrueeritav sõidutee saab uue asfaldi, paaris-numbritega majade küljele tuleb 3 m laiune rattatee ja vastasküljele 2 m laiune kõn-nitee. Rajatakse sajuvete ka-nalisatsioon. Ülekäigurajad saavad erivalgustuse, künni-sed ning lisaks braikivid vaegnägijatele. Tänavale tuleb ka säästlik ja moodne leedvalgustus. Linn andis AS TREV-2 Grupile tee remon-diks 1 140 000 eurot ja tänav peab olema korras 31. juulil.

Linn maksab IT kolledži tudengitele stipendiumi

► Tallinn lõi uue IT kolledži tudengitele mõeldud stipen-diumi ning annab selleks kokku 5800 eurot aastas. IT sti-pendiumi saajad selguvad kol-ledži korraldataval avalikul konkursil. Linn loodab, et uus stipendium ärgitab tudengeid osalema linnale huvipakkuvates IT projektides või IT lahen-duste väljatöötamisel ning kir-jutama lõputööd, ainetööd või kursusetööd Tallinna pakutud või linnale huvipakkuval teemal. Stipendiumi makstakse aastasa vähemalt kolme inimesele, kelle valib välja nelja-liikmeline komisjon, kuhu kuulub ka linna esindaja.

Aegna loodusmaja ootab lapsi õppima

► Algas taotluste vastuvõtt Aegna loodusmaja õppeprog-rammides osalemiseks. Loo-dusmaja pakub õppeasutuste-le kümnet loodusõppe prog-rammi, mis on mõeldud lastele ja noortele lasteaiaaest abitu-rentideni. Õppepäeval saavad neid ka vaadelda ja uurida loodust. Kevadel ja sügisel toimuvad valdavalt päevased õppeprog-rammid, suvine aeg on aga noorte- ja huvikeskuste laagrite pärralt. Osalemissoovist saab teatada ja infot leiab http://www.tallinn.ee/est/Aegna-loo-dusmaja-4 Tallinna lasteaiaid ja koolid saavad kasutada Aeg-na loodusmaja tasuta. Loodus-maja saab vabade kohtade jät-kumisel broneerida 1. maini.

EESTI ENERGIA: Omavalitsuse sotsiaalalabi on aastatega paranenud

► Eesti Energia kõneisik Henri Arras väitis, et aastate jooksul on firma Robert Kirbitsale hüvitanud proteesid ja sanatooriumikulud.

«Oleme hüvitanud proteesi-de soetamise ja remondi ning sa-natooriumikuluisid ja maksame kannatanule iga kuu hüvitisit. Li-

nud ning auto soeta-mine ega remontimi-ne ei kuulu tööand-ja kohustuste hul-ka, siis me edaspi-di autoga seondu-vaid väljaminekuid ei hüvita.»

Arrase sõnul hoo-litsetakse jätkuvalt proteesi-

de ja abivahendite, sanatooriu-mituusikute ning raviasutus-se või sanatooriumisse jõudmi-seks vajaliku transpordi kulude katmise eest. Samuti maksab EE kannatanule igakuist hüvitisit.

EE on Robert Kirbitsale teada andnud kohaliku omavalitsus-e pakutatavatest võimalustest, et saada tuge igapäevasel toimetu-

Lisaks on EE Henri Arrase teatel pakunud abi, et aidata vormistada Kirbits sotsiaalte-nuste n-õ kliendiks.

Tööõnnetus Kirbitsaga juhtus 70 aastat tagasi Ellamaa energiarajooni turbatööstuses. Eesti Energia on selle ettevõtte õigusjärglane.

Kalamaja keskvaljak arhitektuurbüroo Kavakava OÜ nägemuses.

Nädala mõtted

OLEME TUNTUD VAID OHTLIKU NAABRI PÄRAST?

Kui väike riik on tundmatu või tuntud ainult selle poolest, et naaber tahab talle kohe-kohe kallale tungida, siis on asi halb.

Akajirjanik Anvar Samost Äripäevas

TASUTA KONTSERT «ROMANTILISED FANTAASIAD» KESKRAAMATUKOGUS

Kontserdisari «Kammermuusikud linnas» jätkab hooaega klaveriõhtuga «Romantilised fantaasiad». Kontsert toimub keskraamatukogu (Estonia pst 8) suures saalis teisipäeval, 27. märtsil kell 18. Natalja Suharevitš Moskvast esitab Schumann'i ja Medtneri muusikat. Sissepääs tasuta, info kaie.viigipuu@ttn.lib.ee või tel 683 0913.

EUROOPA PALAV ÖNNITLUS PUTINILE

Ma olen alati öelnud, et positiivsed suhted EL-i ja Venemaa vahel on võtmetähtsusega meie kontinendi julgeolekule.

Euroopa komisjoni esimees Jean Claude Junckeri õnnitlus Vladimir Putinile

PEAGI TULEB LIINILE VIIMANE RETROTRAMM

27. märtsil kell 12 esitleb Tallinna Linna transpordi AS Kadrioru Liuguetiigi naabruses viimast, kuuendat Kadrioru trammiliini teenindama asuvat retrotrammi ERNST, mis on saanud oma nime legendaarse diplomaadi ja Eesti Vabariigi järjepidevuse kandja Ernst Jaaksoni auks.

POSTIMEHE ÄMBER

Näiteks teeb Eesti suurima ajalehe toimetuses üks inimene vastutustundetud «nalja». /.../ Teistel kolleegidel jääb see märkamatana ning sirp ja vasar jõuavadki trükkki, vaenulik sümbol illustreerimas teist kogukonda. Kõigil on piinlik ja raske, kuid tuleb vabandust paluda ja nentida, et teeme vahel isegi väga rumalaid vigu.

Postimehe reporter Tiina Kaukvere

SKULTOR PETER CLODTI NÄITUS RAHVUSRAAMATUKOGUS

Rahvusraamatukogu peanäitusesaalis (Tõnismägi 2) saab vadata 2-14 aprillini tuntud skulptor Peter Clodti loominguga ülevaatenäitust. Raamatukogu on avatud esmaspäevast reedeni kella 10-20ja laupäeviti 12-19

REAALKOOLI DIREKTOR: Me tahame olla maailmale parim kool!

• Viimase viie aastaga on toimunud suur muutus – eri valdkondade inimesed tulevad tundi oma ametist rääkima raha küsimata, sest töötajate järelkasvu on vaja.

► «Ma arvan, et pingutama õppimise oskus on elus väga oluline. Olümpiavõitjaks ei saa ju ka keegi nii, et ei pinguta,» lausub Tallinna Reaalkooli direktor Ene Saar, kelle juhitud koolis õpetatakse lastele näiteks programmeerimist, ent samas on loobunud hinnete panemisest. «Oluline on teada saada, kus on midagi puudu, et siis saaks hakata asja edasi arendama. Sel juhul ei teki lastel ka omavahelist konkurentsi, et üks on viieline ja teine kaheline.»

Kairi Ervald
kairi.ervald@tallinnlv.ee

Teie juhitud koolis ei panda enam hindeid. See on omamoodi paradoks – Reaalkooli pääsemiseks tuleb läbida konkurss, kus lapsi hinnatakse, pärast sissesaamist võib aga õpilane mitu aastat nautida üsna hinnete- ehk stressivaba õppimist.

Alustasime kaheksa aastat tagasi sellega, et esimeses neljas klassis hindeid ei panda. Kui aga mõelda aastatetaguse aja peale, siis kui laps sai koolis kolme ja seda ei seletatud lahti, jäi talle täiesti arusaamatuks, mida see hinne tähendas. Küsimus on, kas selline asi viib edasi – sest kui ma ei tea, mida ma ei tea, ei oska ma ennast ka parandada. Oluline on ikka õpilast aidata ja seletada, kus tal midagi arusaamatuks jäi.

Kui seda süsteemi ellu viia, peaks see kindlasti olema enne koolis väga hästi läbi mõeldud. See, kuidas anda lapsevanemale tagasisidet, ja mismoodi õpetaja üldse seda teeb, on oluline. Ka seda, kuidas laps ise püstitab eesmärgi ja kuidas ta teeb seda koos vanemaga, on vaja tegelikult õpetada.

Kas hindamine ongi üldiselt see, mis lapsele kõige enam stressi tekitab? Aga kuidas te siis tagasisidet annate?

Mina nimetaksin seda mitte kujundavaks, vaid õppimist toetavaks hindamiseks, mis aitab õpilastel oluliselt rohkem pinget maha võtta. Sel juhul ei teki nii-öelda hindehirmu. See, et laps, õpetaja ja ka lapsevanem saaks aru, et kõik kokku on teekond, mida ei saa alusta-

da alles kaheksandast klassist, vaid tuleb alustada juba esimesest, nõuab nii vanemate kui ka õpetajate harimist. Oluline on teada saada, kuskohas mul on puudujääk, sest siis saan seda lünka kõrvaldama asuda. Sel juhul ei tekiks lastel ka omavahelist konkurentsi, et see on viieline ja see kaheline.

Mingil hetkel tuleb aga endalt siiski küsida, mis on minu tase, sest hariduses on ju kehtestatud mingid standardid. Ent tasemetõidki ei pea alati numbriga hindama, võiks panna kas või punkte, sest eesmärk on mõõta ka õpioskusi. Lapsed peavad õppima vastutama, me ei tohi alati tahta nende eest kõike ära otsustada. Hinnete maailma mõtteviisi muutumiseni on veel väga pikk tee käia, sest ka näiteks kuuenda klassi lõpuks peaks ikkagi hinde panema, see on seadusega reguleeritud. Oluline on, kuidas õpilane oma motivatsiooni leiab ja mismoodi ta õpib seda sõnastama.

Kuidas siis tekitada õpilases motivatsiooni ja vähendada koolistressi?

Eesmärkide püstitamise kohta võin tuua hea näite. Üks meie kooli õpilane istus oma tööl taga ja ei osanud kuidagi vastust kirjutada. Kui õpetaja

ja küsis, mis siis juhtus, et sa ei oska, ja millise eesmärgi sa selleks nädalaks omale püstitad, vastas õpilane: ma soovisin, et õpetaja oleks õnnelik, aga ma ei tea, kas ma saan teha teid õnnelikuks. Õpetaja mõtles natukene ja ütles, et said küll. Kui me käisime suusamäel, siis sa kukkusid seal päris palju, aga ei virisenud mitte ühtegi korda, seega tegid mind küll õnnelikuks. Siit näeme, et tegelikult pole lapse eesmärk saada näiteks 25 punkti matemaatikas. Välised ja sisemised motivaatorid on erinevad.

Praegu ju arutatakse, mis on tegelikult need 21. sajandi oskused, mida me lapsele koolist kaasa andma peaks. Tihti öeldakse, et lapsed ei oska kooli lõpetades seda või teist, aga me peame küsima, et miks nad ei oska. Seda teekonda peame käima üheskoos.

Lapse stressitaset mõjutab näiteks ka see, kui vanematel on kiire. Ma ka see, kust saadakse igapäevased visuaalsed kontaktid.

Ene Saar mängib koos õpilastega ettevõtlusmängu, mis õpetab majandamist ja majandust.

Ma arvan, et pingutama õppimise oskus on elus väga oluline, ka olümpiavõitjaks ei saa keegi, kes ei pinguta.

Milliseid suuremaid uudenusi olete Reaalkoolis veel ette võtnud?

Kindlasti oleme edasi arendanud igasuguseid praktilisi tegevusi. Me teame, et aju töötab tegelikult väga erinevatel tasanditel. Oluline on see, et

teoreetiline tegevus saaks kohe ka praktikas läbi tehtud. Uuendusena võiks välja tuua ka R-õppe meie algkoolis, mis on unikaalne. See tähendab, et algklasslastele õpetavad vanemate klasside õpetajad eri aineid – loogikat, robotikat ja programmeerimist, ka majandust. See arendab lastel mitmesuguseid oskusi. Kogu aine lõpeb aga algkoolis nn leiutajate päevaga, kus vanemate klasside õpilased käivad ka töid hindamas, ja vahel haaratakse nende projektidega kaasa vanemad.

Me püüame olla suur digiriik – kuidas teie e-kooli arendate?

Uuendusena võiks välja tuua veel selle, et oleme alustanud kõikidele kolmandatele klassidele programmeerimis-õpetuse andmisega. Kaks aastat tagasi nägime Londonis infotehnoloogia messil, kuidas Suurbritannia

pakkus väga eufooriliselt välja, et kõik suuremate koolide algklassid võiksid sellega alustada. Mõtleme, et kui nemad suudavad, siis võiks ka meie proovida. Nüüdseks on meil esimene proov kolmandates klassides tehtud. Seal tunnis on kohal nii IT inime ne kui ka klassiõpetaja, lap-

sed saavad vastavalt oma eale eri asju lõimida – keelt, muusikat jne. Just sellest projektist pärineb huvitav tagasiside – nimelt ütles üks kolmanda klassi tüdruk, et pärast seda tundi on neil isaga kodus õhtuti ühine tegevus. Eestis on praegu väga suur robotikavaimustus, aga meie oleme püüdnud siit edasi liikuda ja vaadata, kui palju tahaks lapsed ka süvaprogrammeerimist teha. Nii saame nad juba praegu õigesse suunda juhtida. Kust need programmeerijad ja insenerid siis kasvavad, kui me ei alusta algusest! Näiteks ei suuda programmeerija eriti midagi teha, kui tal ei ole matemaatilist analüüsi all. Avastas inimesed sel aastal, kui suur puudus on meil tegelikult analüütikutest. IT koosneb tegelikult ju väga erinevatest oskustest.

Svetlana Aleksejeva

Gustav Adolfi kool lõpetas sisseastumiskatsete tegemise, kas ka teil on see tulevikus kaivas?

Gustav Adolfi gümnaasium pidas

katsetest loobumise puhul ilmselt silmas seda, et ka Kalamaja piirkonna lapsed peavad kuhugi mahutama. Kui keegi maailmas leiutaks süsteemi, mis oleks tõesti õiglane ja hea, oleks tore. Aga kui meie ütleksime näiteks järgmisel aastal, et enam sisseastumiskatset ei tee, ei lahendaks see probleemi. Teades eesti inimese nutikust, kujutan ette, et kui näiteks Pärnu maantee selle ja selle maja sissekirjutusega pääseb Reaalkooli, kirjutaksid paljud enast sinna ühe päeva jooksul

sisse ja sel juhul tekib ikkagi küsimus, kuidas me nad kõik kooli võtame. Mulle ka katsed ei meeldi, aga ma ei näe praegu ühtki paremat lahendust. Samas ei tee me katsetel etteütlust ega küsi korrutustabelit, küll aga tahame näha lapse mõtlemist ja aru saada, kas ta oskaks ka näiteks rühmatööd teha. See, kui laps loeb midagi valesti või hääldab teistmoodi, pole meie oluline.

Kas kõik lapsed peaksid pürgima paari-kolme kesklinna kooli ja mida peaks tegema, et vanematel ei teki sellist soovi?

Tegelikult peaks ju saama kõikidest koolidest hea hariduse. Aga paraku ei saa, ja minu meelest just sellega tegelema peaks. Kui minu lapsed kooli läksid, siis nii suurt vahet ei olnud. Minult on ka küsitud, et kas ma klooniksin Reaalkooli, kui saaksin, ja olen öelnud, et see on võimatu, sest iga kool on oma näoga.

Teame ka, et kui on hea õpetaja, siis suudab ta koostöös vanematega luua eelduse tublide õpilastega kasvamiseks. Ärme tulista nende pihta, kes midagi teevad, vaid vaatame, miks meil ei ole ühtlaselt häid ja tugevaid koole.

Me võime öelda, et Eestis on haruldased head PISA tulemused, aga kui harutame selle kooli lahti, siis selgub, et igal pool ei ole need tulemused sugugi nii head. Tallinnas on probleem kindlasti ka see, et elanike arv kasvab ja koolikohti napib.

Mis tuleks Eestis hariduse vallas ära otsustada?

Kiiresti tuleks välja mõelda, mida teha, et head inimesed lähleksid õpetajateks õppima. Soomes võeti ühel hetkel kätte ja määrati õpetajatele stipendium, sest saadi aru, et nii on vaja. Sellega tõmmati head inimesed kooli ja õpetajaamet muutus populaarseks.

Samas on olnud ka palju häid algatusi. Mulle väga meeldis, kui põhikooli lastele tehti koos vanematega töövarju päevi, et näidata lastele eri elukutseid. Olen sellist asja ka Soomes näinud, see töötab hästi. Mõte on see, et tegelikult ei pea kõik lapsed üld-

se gümnaasiumiharidust saama. Ka «Tagasi kooli» videotunnid on huvitav algatus. Viimase viie aasta jooksul on olnud väga lihtne kutsuda endale tundi ükskõik mis eluvaldkonna esindajaid, ja keegi neist ei küsi, mis raha ta selle eest saab. Erialalõpetuse pöördumisele, mis saab edasi, sest tööjõuturul on inimesi puudu ja aina vähemaks neid jääb. On hakatud mõtlema, mida saaks koos ära teha, et tulevikuks oleks töötajaid.

Kui palju on erispetsialistidele raha juurde andmine kooli aidanud?

Sellest on kindlasti väga palju kasu olnud. Meie võtsime just äsja tööle veel kaks täiskohaga psühholoogi, sest senine hakkas sügisel kooli olukorda kaardistama ja leidis, et kuna meil on suur kool, siis on ka psühholooge juurde vaja. Veel oleme pidanud mõtlema sellele, kuidas aidata anekaid. Sellise asjaga Eestis veel väga palju ei tegelda.

«Leiutajate päeval käivad vanemate klasside õpilased töid hindamas.»

► Ene Saare sõnul peame me kõik aru saama, et vabadus tähendab tegelikult kokkuleppeid. «Kas on olemas vabakasvatus või hoopis kasvatamatus?» arutleb ta.

«Peame ka lapsevanemate enast kasvatama ja oma mõtteviisi muuta püüdma,» ütleb Saar. «Selles, et mõtteviisi on raske muuta, mängib kindlasti oma rolli 50 aastat nõukogude võimu. Me kõik igatsengi me väga vabadust, ja see ongi normaalne, aga tegelikult on vabadus ju ka korratatud süsteemis toimimise viis. Võiks ka küsida, kas on olemas vabakasvatus või hoopis kasvatamatus. Tegelikult peavad meil kehtima kindlad kokkulepped, mis annaksid ka lastele vabama teutsemisruumi. Sest kui lapsel

neid kokkuleppeid ei ole, siis ei oska nad ka käituda.» Saare sõnul peaks haridus olema poliitikaülene. «Hiljuti nägin Taanis haridusmudelit, kus tähelepanu oli pööratud sellele, et mitte keegi ei jääks hammasrataste vahele ja kõikidele oleks leitud koht. Ka seal on leppinud – ja need on poliitikaülesed. Ka paljudel eeskujul pakkuv Soome on oma järjepidevuses hoidnud kinni põhi väärtustest, mida ei muudeta.» Saare sõnul peaks me Eestis kindlasti kokku leppima, milline on meie haridusstrateegia ja kuhu me soovime jõuda. «Samuti peaks olema kokku lepitud IT alase hariduse tähtsus. Praegu üritatakse tükikesi kokku korjata, aga oleks vaja teada, kuhu me oma digipädevusega liigume.»

Palgatõus aitab ka õpetajate väärtust tõsta

Õpetajate tänava keskmiselt 1380 euronikerkiv palk on õigustatud, sest nende töökoormus kasvab pidevalt, leiab Ene Saar.

«On väga positiivne, et palk tõuseb, sest ka õpetaja töökoormus on kasvanud, seda ei saa enam võrrelda paarikümne aasta tagusega,» selgitas direktor. «Kui näiteks mõelda, et õpetaja peab igal aastal läbi viima arenguveestluse 38 õpilasega, siis on selge, et seda ei saa ära teha 15 minutiga. Kui ma tahan, et vestlus oleks kvaliteetne, tähendab see igaühaga vähemalt tunniajast kohtumist ja seega peaaegu 40 lisatundi õpetajale. Ma usun, et palgatõus aitab kaasa ka õpetaja väärtuse tõstmisele,» lausub Saar. «Praegu on ootused õpetajatele pidevalt kasvanud ja kui soovime, et koolis tehakse ka kujundavat hindamist ja me ehitame õpilase arengut kaasavat haridust, siis õpetaja ei saa lihtsalt tööle hinnet panna ja punkt. Ma arvan, et tegelikult ei lahenda ka palgatõus kõiki probleeme, meil peab olema üldiselt rohkem inimesi.»

Saksa keele tund Taani koolis.

Taani haridus jälgib, et keegi ei jääks hammasrataste vahele

Tallinna aguliplikast sirgus Eesti läinud sajandi suurim luuletaja

• Luuletaja Marie Under oli kriitiline harimatuse, matslikkuse, rumaluse ja ülekohtu suhtes.

Ivo Karlep
ivo.karlep@tallinnlv.ee

► Säilinud on Maire Underi kirjad kunstnik Ants Laikmaale, milles ta selgitab naiste õigusi ja võimalusi ning väidab, et abikaasa on talle kallale tulnud.

«Üks, mis on Underi puhul kindlasti ära unustatud, on tema sünnikoht,» vastas Underi ja Tuglase kirjanduskeskuse muuseumi osakonnajuhataja Elle-Mari Talivee küsimusele, kas on veel midagi, millest meie suure luuletaja puhul pole räägitud ja mis on unustusehõlma vajunud. Kassiba üks vanemaid maju Luise ja Koidu tänava nurgal lammutati 1980ndatel, sest pärast Marie Underi surma paguluses hakati maja juurde luuletaja sünni- ja surma-aastapäevadel ikka rohkem ja rohkem lilli tooma. «Tema sünnikoht tuleks siiski ära tähistada, usun, et üsna pea seda ka tehakse,» lausub Talivee Underi hõmbe 135. sünniaastapäeva eel. «Eialgu tuleks sinna panna kas või üks tahvliga pink. See meenutaks, millises miljöö-s sirgus meie mõõdunud sajandi kõige suurem luuletaja.»

Vilde õhutas eesti keeles kirjutama

Hiljem elas Marie Under mõnda aega Tõnismäel Tui tänavas, päris lähedal praegusele rahvusraamatukogule, mille kõrval seisab tema mälestus-sammas. «Ta oli jah päris tavali-ne Tallinna aguliplika, kes muidugi ei teadnud, et kunagi muu-tuvad tema luuleread rahva-le tähtsaks rõõmus ja toeks hal-badel aegadel,» rääkis Talivee. «Marie vanemad kolisid pere-ga Hiiumaalt Tallinna, sest algas venestamine ja koolides sea-ti sisse venekeelne õpetus ning ilmselt ei osanud Marie isa Prii-du Under nii palju vene keelt, et koolijuhatajana jätkata.» Mui-dugi võis olla ka nii, et ta ei taht-nud selles keeles väikesi hildla-si õpetada. Küll aga õpetas isa varakult lugema väikese Marie. Lõbusa, laheda olemisega ning hiiu nalja viskava haritud isa mõju oli tütrele suur ja hinda-

«Marie ei soovind olla kadakaslaste traditsioonide järgi muster-perenaine.»

Under oli ellusuhtumisel oma ajast ees. «Sirje Kiini raamat on seni parim, mis Underist kirju-tatud, kuigi mõned asjad on ta võib-olla ka ise tuletanud. Soo-vitaks ka vastas. Alguses oli ta siiski väga jahe või reserveerit-du. Võib-olla ka sellepärast, et vahepeal, 1917. aastal kujune-sid Mariel palavad suhted Siuru

takse sealt üheskoos Underi pe-rekonna hauaplatsile, et süüdata küünlad. Seejärel oodatakse luu-letaja austajaid hommikukohvi-le tema endises kodus Nõmmel Väikeses Illimari 12, kus lühikesed luulekava Underi ja teistegi loo-mest esitavad Ester Kuntu ja Ve-ronika Kivisilla.

Marie Under oli väga tundlik ühiskondlike asjade suhtes ja paguluses muutus tema maailmatunnetus veelgi sügavamaks. Ta unistas palju koju naasmisest ja kirjutas sellest oma luuletustes.

lik, kuna naised olid temast nii erinevad huvid. «Samas ei ta-kistanud mees naisel pidamast Tartu maantee teisel terrassi-ga majas kirjanduslikku salongi ja ei keelanud sealseid kooskäi-mist. Oleks võinud ju kohe kõik austajad ukse taha tõsta,» ütles Talivee.

Naiste õigused ja vasakpoolsus

Marie oli verinoor, aga ootas tema juba last. Lapseootust var-jati tema vanemate eest ja see-pärast kolisid noored Moskvasse, kus laps ka sündis. Oma õige sünnipäeva sai Underi va-nem tütar teada alles siis, kui leeri läks.

Siis tuli Marie Underi ellu – ja jäigi sinna – temast kuus aastat noorem Artur Adson. Noor-mehele oli see väga sihikindl kiindumus, millele Marie vii-maks ka vastas. Alguses oli ta siiski väga jahe või reserveerit-du. Võib-olla ka sellepärast, et vahepeal, 1917. aastal kujune-sid Mariel palavad suhted Siuru

2016. aasta suvel toodi mitu aastakümnet Rootsis paguluses elanud Marie Underi, tema abi-kaasa Artur Adsoni ja teiste pe-reliikmete tervitusteks Eestisse, et täita kaua võõrsil elanud luule-taja viimane soov – saada maed-tud kudemaa mulda. Nüüd puh-kab perekond Rahumäe kalmis-

tul, jalutuskäigu kaugusel kuna-gisest kodumajast. Sünniaastapäeva mälestus-hetkede tava algatas Underi ja Tuglase kirjanduskeskuse muu-seumiosakonna juhataja Elle-Mari Talivee, kelle sõnul on vii-masel aastal luuletaja sünni-päevaga seotud veel üks tähele-

lapanuväärne on Underi lem-belüürika 20-30ndatest, mul-le meeldib väga tema 1920nda-te lõpu ballaadilooming,» ütles Talivee. Näitena võib tuua Underi read luuletusest «Sirelite aegu»:

Taas tunnen tuksatavat noori sooni;
on nagu mind mu öitsev veri ehiks,
ah, elada on imeliselt hääl!

Hiljem muutus Underi luu-le sügavamaks ja paljud peavad just seda aega tema tähetunniks. «Muuseumis külastistega kokku puutudes olen tähele pannud, et väga palju osatakse peast Underi armastusluulet, mille võib kokku võtta reaga: kuis võiksin magada, kui armastan ma nõnda,» lausub Talivee. «Ja teine väga populaar-ne kogumik on Saksa ajal aval-da-tud «Mureliku suuga». Seal on näiteks «Sõduri ema» ja teised sõjateemalisel luuletused. Seal kirjutab ta ka eestlaste Siberisse viimisest 1941. aastal. Neid ridu teatakse peast, kuigi tegu on pal-jude värsisidega pikkade luule-tustega.»

Marie Under oli väga tund-lik ühiskondlike asjade suhtes, ja mida vanemaks ta sai, seda sügavamaks tema maailma-tunnetus paguluses muutus. Ta unistas palju koju naasmisest ja kirjutas sellest oma luuletus-tes, kuid tema põrm toodi Ra-humäele alles mõne aasta eest. «Pärast seda, kui Underi pere maeti Rootsis ümber Rahu-mäele, on suure luuletaja kal-mul ikka ja jälle värsked lilled ja põleb mõni küünal,» ütles Tali-vee. «Under ei kao meie rahva teadvusest mitte kuhugi.»

Tuglas elas pärast Underi majas

Kui noor vabariigi loodi, oli Underi nimi kirjanike liidu ja teiste organisatsioonide asuta-jate hulgas. Ta oli aktiivne, toe-tades noore vabariigi üleschi-tamist. Samas oli ta koos mõt-tekaaslastega kriitiline tärkava jõmluse, harimatuse, matslik-kuse ja rumaluse suhtes. «Siuru liikumine pilas üldiselt mate-riaalsust ja tüüha mammona ta-gaajamist ehk sellist maailma, mis üritas end kunstile vastan-dada,» selgitas Talivee.

«Nooruse luule on ikka täis elujõudu ja armastust. Tähe-

Esmaspäev 26.03.2018

07:00 TeTeVeke: Aleksei Turovski lood (2011)*
07:30 TÄNA. Uudised*
07:30 TÄNA. Uudised*
08:00 TÄNA maailmas*
08:15 Tallinna liikuspilt*
08:45 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
09:00 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140*
10:00 Nädal.*
11:50 Moisekatsi elolehu 2017*
11:50 Innovaatiline linn*
11:55 Pillimeeste klubi*
12:55 Hästi, Eestil!*
12:55 Info TV
15:50 Taevariik UFOdega (2016)
16:20 Maatriks*
17:00 Imeline Iisrael*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised

18:10 Ela Hästi*
18:35 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140

19:30 Terve tervis
Kõneleme südame tervisest ja vereringega seotud probleemidest. Saatejuht Riina Reiman.

20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA maailmas
20:45 Hästi, Eestil!

21:15 Mõtleme taas
Kes kolhoosipertiisi tulemused on poliitiliselt mõ-jutavad? Kuidas on võimalik, et 100-aastasel vanakooli immesel on mõistus kohati olulisel selgem, kui meie poliitilisel ja majanduslikul eliidil? Saatejuht Andres Raid.

21:30 Hannes Võrno 33 minutit

22:05 Otse kümnesse
23:05 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
23:15 Kas tohib? (2015)*
Kristiina Võsu on külas treener Roman Gritsanjuki. Saade on salvestatud 2015. a. oktoobris.

23:45 TÄNA. Uudised*
00:15 TÄNA maailmas*
00:30 Mõtleme taas*
01:15 Info TV

Teisipäev 27.03.2018

07:00 TeTeVeke lastele*
07:30 TÄNA. Uudised*
07:30 TÄNA. Uudised*
08:00 TÄNA maailmas*
08:15 Innovaatiline linn (2017)*
08:45 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
09:00 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140*
09:55 Terve tervis*
10:25 Naised, kes ei nuta*
11:10 Meelelahutajad*
11:45 Eesti vabaduse võti Rootsi kuningriigis*
12:15 Moisekatsi elolehu 2017*
12:45 Info TV
15:45 Visiitkaart*
16:15 Naised, kes ei nuta*
17:00 Terve tervis*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised
18:35 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140

19:30 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA maailmas
20:45 Hästi, Eestil!

21:15 Dokumentaalfilm. Maailma omanikud (Sveits, 2014)*
Ligi kaks kolmandikku Maa pinnast on kaetud veega. Kuidas on võimalik, et 100-aastasel vanakooli immesel on mõistus kohati olulisel selgem, kui meie poliitilisel ja majanduslikul eliidil? Saatejuht Andres Raid.

21:30 Hannes Võrno 33 minutit

22:05 Otse kümnesse
23:05 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
23:15 Kas tohib? (2015)*
Kristiina Võsu on külas treener Roman Gritsanjuki. Saade on salvestatud 2015. a. oktoobris.

23:45 TÄNA. Uudised*
00:15 TÄNA maailmas*
00:30 Mõtleme taas*
01:15 Info TV

Kolmapäev 28.03.2018

07:00 TeTeVeke lastele*
07:30 TÄNA. Uudised*
07:30 TÄNA. Uudised*
08:00 TÄNA maailmas*
08:15 Innovaatiline linn (2017)*
08:45 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
09:00 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140*
09:55 Kas tohib? (2015)*
10:25 Hannes Võrno 33 minutit*
11:00 Otse kümnesse*
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Mõtleme taas*
13:15 Info TV
15:10 Hannes Võrno 33 minutit*
15:45 Otse kümnesse*
16:45 Mõtleme taas*
17:00 Terve tervis*
17:30 TÄNA. Uudised
18:10 LV Pressikonverents*
18:35 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140

19:30 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA maailmas
20:45 Hästi, Eestil!

21:15 Dokumentaalfilm. Maailma omanikud (Sveits, 2014)*
Ligi kaks kolmandikku Maa pinnast on kaetud veega. Kuidas on võimalik, et 100-aastasel vanakooli immesel on mõistus kohati olulisel selgem, kui meie poliitilisel ja majanduslikul eliidil? Saatejuht Andres Raid.

21:30 Hannes Võrno 33 minutit

22:05 Otse kümnesse
23:05 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
23:15 Kas tohib? (2015)*
Kristiina Võsu on külas treener Roman Gritsanjuki. Saade on salvestatud 2015. a. oktoobris.

23:45 TÄNA. Uudised*
00:15 TÄNA maailmas*
00:30 Mõtleme taas*
01:15 Info TV

Neljapäev 29.03.2018

07:00 TeTeVeke lastele*
07:30 TÄNA. Uudised*
07:30 TÄNA. Uudised*
08:00 TÄNA maailmas*
08:15 Meedia keskpunkt*
08:45 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
09:00 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140*
09:55 LV Pressikonverents*
10:25 Hästi, Eestil!*
10:55 Dokumentaalfilm. Maailma omanikud (Sveits, 2014)*
11:45 Pillimeeste klubi*
12:45 Ajurünnak*
13:45 Info TV
15:00 Vintskapit soklini (2012)
15:30 Muuseumiroli arhiivist. Niguliste muuseum (2015)
16:00 Meedia keskpunkt*
16:30 Ajurünnak*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised
18:10 Innovaatiline linn (2017)*
18:35 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140

19:30 Ela Hästi*
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA maailmas
20:45 Visiitkaart Saade on Haaberstist.

21:15 Kabinet
Andra Veidemann on külas oma ametiaega lõpetaval riigikontrol Alar Karisel. Saatesarja režissöör on Andres Loorand, toimetaja Heidi Tammar.

21:30 Terve tervis*
22:05 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
22:35 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
23:05 Meedia keskpunkt*
00:20 TÄNA. Uudised*
00:50 TÄNA maailmas*
01:05 Info TV

Reede 30.03.2018

07:00 TeTeVeke lastele*
07:30 TÄNA. Uudised*
07:30 TÄNA. Uudised*
08:00 TÄNA maailmas*
08:15 Visiitkaart*
08:45 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
09:00 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140*
09:55 Kabinet*
10:40 Tervisevõti. Dr Viktor Vassiljev*
11:15 Ela Hästi*
12:15 Taevariik UFOdega (2016)*
12:15 Dokumentaalfilm. Ookeanid (Prantsusmaa, 2009)*
Ligi kaks kolmandikku Maa pinnast on kaetud veega. Kuidas on võimalik, et 100-aastasel vanakooli immesel on mõistus kohati olulisel selgem, kui meie poliitilisel ja majanduslikul eliidil? Saatejuht Andres Raid.

19:30 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA maailmas
20:45 Hästi, Eestil!

21:15 Kabinet
Andra Veidemann on külas oma ametiaega lõpetaval riigikontrol Alar Karisel. Saatesarja režissöör on Andres Loorand, toimetaja Heidi Tammar.

21:30 Terve tervis*
22:05 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
22:35 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
23:05 Meedia keskpunkt*
00:20 TÄNA. Uudised*
00:50 TÄNA maailmas*
01:05 Info TV

Laupäev 31.03.2018

07:00 TeTeVeke: Heidi (Saksamaa, Sveits, Lõuna-Aafrika, 2015)*
09:00 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140*
10:00 Hästi, Eestil!*
10:30 Terve tervis*
11:00 Kultuurimeeter*
11:30 Kabinet*
12:15 Tuglasefilm. Tosin küsimust Eesti kohta. Laulu teekond

12:30 Hannes Võrno 33 minutit*
13:05 Ajurünnak*
13:45 Jõulud Vigalas (Eesti, 1980)*
15:35 Muuseumiroli arhiivist. Niguliste muuseum (2015)*
16:05 Visiitkaart*
16:35 Suur aastalõputkontsert. J.S.Bach "Magnificat" es-duur

17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised
18:05 Ela Hästi*
18:30 EV 100. Teekond (2017)*
19:00 Rändur. Majesteetlik Varssavi lood (2011)*
19:05 Muuseumiroli arhiivist. Niguliste muuseum (2015)*
19:30 Meedia keskpunkt*
20:00 TÄNA. Uudised
20:20 Dokumentaalfilm. Kurjuse kujunemine (2015) 10/10

21:15 Kabinet
Andra Veidemann on külas oma ametiaega lõpetaval riigikontrol Alar Karisel. Saatesarja režissöör on Andres Loorand, toimetaja Heidi Tammar.

21:30 Terve tervis*
22:05 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
22:35 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
23:05 Meedia keskpunkt*
00:20 TÄNA. Uudised*
00:50 TÄNA maailmas*
01:05 Info TV

Pühapäev 1.04.2018

07:00 TeTeVeke lastele*
07:30 TÄNA. Uudised*
07:30 TÄNA. Uudised*
08:00 TÄNA maailmas*
08:15 Innovaatiline linn (2017)*
08:45 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
09:00 Draamaseriaal. Saatuslikud valed 112/140*
09:55 Kabinet*
10:40 Tervisevõti. Dr Viktor Vassiljev*
11:15 Ela Hästi*
12:15 Taevariik UFOdega (2016)*
12:15 Dokumentaalfilm. Ookeanid (Prantsusmaa, 2009)*
Ligi kaks kolmandikku Maa pinnast on kaetud veega. Kuidas on võimalik, et 100-aastasel vanakooli immesel on mõistus kohati olulisel selgem, kui meie poliitilisel ja majanduslikul eliidil? Saatejuht Andres Raid.

19:30 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA maailmas
20:45 Hästi, Eestil!

21:15 Kabinet
Andra Veidemann on külas oma ametiaega lõpetaval riigikontrol Alar Karisel. Saatesarja režissöör on Andres Loorand, toimetaja Heidi Tammar.

21:30 Terve tervis*
22:05 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
22:35 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
23:05 Meedia keskpunkt*
00:20 TÄNA. Uudised*
00:50 TÄNA maailmas*
01:05 Info TV

Marie Underit saab mälestada Rahumäe kalmistul

► Eesti kõigi aegade säravaimat luuletajat austatakse tema 135. sünniaastapäeval traditsioonilise mälestus-hetkega Rahumäe kalmis-tul.

27. märtsil kell 9.30 kogune-takse surnuaia väravas ja liigu-

takse sealt üheskoos Underi pe-rekonna hauaplatsile, et süüdata küünlad. Seejärel oodatakse luu-letaja austajaid hommikukohvi-le tema endises kodus Nõmmel Väikeses Illimari 12, kus lühikesed luulekava Underi ja teistegi loo-mest esitavad Ester Kuntu ja Ve-ronika Kivisilla.

2016. aasta suvel toodi mitu aastakümnet Rootsis paguluses elanud Marie Underi, tema abi-kaasa Artur Adsoni ja teiste pe-reliikmete tervitusteks Eestisse, et täita kaua võõrsil elanud luule-taja viimane soov – saada maed-tud kudemaa mulda. Nüüd puh-kab perekond Rahumäe kalmis-

tul, jalutuskäigu kaugusel kuna-gisest kodumajast. Sünniaastapäeva mälestus-hetkede tava algatas Underi ja Tuglase kirjanduskeskuse muu-seumiosakonna juhataja Elle-Mari Talivee, kelle sõnul on vii-masel aastal luuletaja sünni-päevaga seotud veel üks tähele-

panuväärne seik. «Mullu sügisel käis Underi majamuuseumis vana-daam, kes meenutas, kuidas ta lapsena luuletajale sünnipäe-vaks lumikellukesi tõi,» ütles Ta-livee. Mälestushommikul osalemi-dest palutakse teatada uttk@utk.ee või tel 5191 1810.

Teated detailplaneeringutest

Mustamäe Linnaosa Valitsus annab teada, et 06.04.2018 kell 14:00 korraldab Mustamäe Linnaosa Valitsus A.H. Tammsaare tee 135 esimese korruse nõupidamise ruumi, Akadeemia tee 32b kinnistu detailplaneeringu avaliku väljapaneku (13.02 – 27.02.2018) järgse avaliku arutelu.

Avaliku väljapaneku ajal esitas Astlanda Arendus OÜ, Akadeemia tee 32b kinnistu detailplaneeringule omapoolsed ettepanekud ja pretensioonid. Detailplaneeringu materjalidega saab tutvuda digitaalselt: https://tpr.tallinn.ee/Detail-Planning/Details/DP040620

Rannamõisa tee 50a ja 52c kinnistute ja lähiala detailplaneeringu esimesel ja teisel avalikul väljapanekul arvestamata jäetud vastuväidete ärakuulamise teade.

Rannamõisa tee 50a ja 52c kinnistute ja lähiala detailplaneeringu esimesel avaliku väljapanekul (20.07.2007 – 03.08.2007) ja teisel avaliku väljapanekul (09.07.2008 – 24.07.2008) esitati kolm arvu-kate allkirjadega ühisavaldust. Arvestades menetlusosaliste arvu ja paljude kontaktandme-te puudumist, korraldab järe-levalvet teostav Rahandusmi-nisteerium ühispoordujate ärakuulamise kirjalikus menet-luses. Uusi vastuväiteid esi-tada ei saa, kuid ühispoordujad võivad ühispoordumises esitatud vastuväiteid täiendada

valt põhjendada. Palume ühispoordujatel hiljemalt 9.april-iks.2018 saata teade aadressile info@fin.ee ja seal märki-da: kas nad jäävad oma vastu-väidete juurde, loobuvad nen-dest või soovivad enda ärakuulamisel suuliselt. Juhul, kui ühispoordujad ei osale kir-jalikus menetluses või ei loo-bu vastuväidetest, siis peab Rahandusministeerium nen-de vastuväiteid ülesjäänuteks ning annab nendele vastu-väidetale kirjaliku seisukoha. Käesoleva teate avaldamisega loetakse see ühispoordujate-le kättetoimetatuks tulenevalt HMS §-st 31.

Kristiine Linnaosa Valitsus avalikustab Mooni 73 kinnistu detailplaneeringu 09.04.-23.04.2018.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on elumumaa siht-otstarbega Mooni 73 kinnis-tule ehitusõiguse määrami-ne 2 korruselise 4 korteriga ridealann ehitamiseks.

Detailplaneeringus on lahen-datud ala heakorrasust ja hal-jastust, juurdepääsud, parki-mine ning tehnovrkudega varustamine.

Materjalidega on võimalik tut-vuda Tallinna Linnavalitsu-se teenindusbüroos Vabaduse väljak 7 ja Kristiine Linnaosa Valitsuses Tulika 33b III korru-se toas 301 tööajal ja planeer-ingute registris http://tpr.tal-linn.ee/tpr/.

TALLINNA TARBIJAÕIGUSTE PÄEV

27. MÄRTS 2018 | 11.00–16.30

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU SUUR SAAL
TÕNISMÄGI 2
SÜNKROONTÕLGE
VENE KEELDE

11.00–11.15 **Avasõna**
Aiavar Riisalu, abilinnapea

11.15–12.15 **Milliseid muudatusi tõi kaasa 01.01.2018 jõustunud korteriomandi- ja korteriühituse seadus?**
Evi Hindpere, Raid & Ko Kinnisvara- ja Õigusbüroo; Kinnisvarakool

12.15–13.00 **Ka internetikaubanduse ostuparadiisist kehtivad reeglid.**
Andres Sooniste, Tarbijakaitseamet

13.00–13.30 **Vaheaeg**

13.30–14.15 **Maksuvaba tulu arvestamise praktilisi küsimusi.**
Küllil Külm-Kivistik, Maksu- ja Tolliamet

14.15–15.15 **Minu raha – võimalused ja riskid.**
Astrid Matsoo, Finantsinspeksioon

15.15–16.15 **Andmekaitsest ja isiku õigustest.**
Maarja Kirss, Andmekaitse Inspektsioon

OSAVÕTT TASUTA!

Korraldaja: Tallinna Linnavalitsus | Info 640 4232 | www.tallinn.ee/tarbija

Minu Tallinn

ÜLESTÕUSMISPÜHADE KONSERT ROOTSI-MIKHLI KIRIKUS

8. aprillil kell 18 algab Rootsi-Mihkli kirikus (Rüütli 9) The Soul Singersi ülestõusmispühade kontsert. Kavas eri maade valmulikud laulud, kontserdi kunstiline juht ja dirigent on Genri Tron. Piletid müügil Piletilevis, info tel 5398 3295.

Loe Pealinna ka veebis: www.pealinn.ee

Tartu noortekoori aastapäeva kontsert

► Pühapäeval, 15. aprillil kell 16 toimub Mustpeade maja Valges saalis Tartu noortekoori 35. aastapäeva kontsert, kaasa teevad koori vilistlased. Juhatavad Riho Leppoja, Kadri Leppoja ja Markus Leppoja. Pääsmed hinnaga 10 eurot on müügil enne kontserti kohapeal.

Linnamuuseum ootab lihavõtete perepäevale

► 31. märtsil kella 12–15 saab Tallinna Vene muuseumis (Pikk 29a) teha tutvust lihavõtetraditsioonidega. Saab osaleda muuseumitunnis, teejoomisel ja mängudes, räägitakse ruumi kaunistamisest, laua katmisest ja munade värvimisest, lapsed saavad meisterdada ja Neitsitorni pagarid on küpsetanud ehtsaid lihavõttepirukaid. Muuseum on avatud kella 10–18, otsimismäng kella 12–15. Täispilet maksab 5, sooduspilet 3 ja perepilet 10 eurot. Info www.linnamuuseum.ee või tel 615 5199.

Noorte puhkpilliorkester kutsub sünnipäevale

► Eesti vanim üle-eestiline noortekollektiiv, Eesti noorte puhkpilliorkester (ENPO) tähistab 8. aprillil kell 14 Estonia kontserdisaalis oma 45. tegutsemisaastat tasuta kevadkontserdiga. Kaasa teevad saksofonikvartett Quattro Quarti ja orkestri solistid. Orkestrit juhatavad ENPO pikaaegsed dirigendid Aavo Ots, Harry Illak ja Ott Kask. Muu hulgas saab kuulata katkendid helilooja Pärt Uusbergi uusimast teosest.

KINNISVARAFIRMADE LIIDU JUHT: Linn on üürikortereid loonud elegantset

► Riik otsustas toetada omavalitsusi kõikjal üle Eesti üürikortrite ehitamisel näiteks õpetajatele, ametnikele ja õdedele. Pealinn küsis, kui palju muudavad turuhinnast soodsamad korterid kodu leidmise lihtsamaks.

Abivajajaid ei tohi üksinda jätta

Eesti kinnisvarafirmade liidu tegevdirektor Tõnis Rüütel

Soodsa üüriiga eluasemete rajamine riigi poolt ei ole halb mõte, kui see käib käsikäes töökohtade loomisega. Väiksemates linnades ja maal pole väga kõrged palgad ja sel juhul on odavad üürikorterid põhjendatud. Mõnes suuremas linnas võivad aga palgad olla nii kõrged, et inimesed jaksavad eluaseme eest turuhinda maksta. Sel juhul ei ole mingeid eritingimusi vaja. Kindlasti ei tohi soodsamaid eluasemeid ja üürikortereid rajada turusolkimise hinnaga. Tallinn on üüripindade loomise küsimust seni päris elegantset lahendanud. On ehitatud näiteks õpetajate maja ja meditsiinitöötajate maja. Sellel tegevusel on sotsiaalne suunitus. Abivajajaid ei tohi kahtlemata üksinda jätta.

Eesti vajab üürimaju eakatele ja puuetega inimestele

Ajakirjanik Tiina Kangro

Kogu maailmas on levinud nn iseseisva elu ja toetatud elamise tüüpi majutusüksused. Riigi ja omavalitsuste rahastatud üürielamute rajamise programm võiks siinkohal abiks olla, sest ehitusturg ei pruugi iseseisvalt hakkama saada. Sellised elamud aitaksid pikemas perspektiivis säästa sotsiaalkulutusi ja just see on Eestis väga oluline. Liikumis-, nägemis- jm puuetega inimestel, samuti eakatel või maldaksid just nende vajadusi arvestavad üüripinnad elada võimalikult kaua kalleid sotsiaalteenuseid vajamata. Omavalitsustelgi oleks sel juhul lihtsam, poleks vaja abistada iga abivajajat tolle elupaigas. Kortерid peaksid olema eri suurusega, et saaks elada üks, perega või sõpradega. Rendipindu on võimalik ka hõlpsasti vahetada. Kui sellised üüripinnad oleksid kättesaadavad üle Eesti, toetaks see lisaks tööhõivet. Eakad aga saaksid oma senise elamispinna sobivate teenustega üürikorteri vastu vahetada.

Eesti komme, et kõik on omanikud, pole normaalne

Ettevõtja Kersti Kracht

Eestis on üürikortereid üldse vähe ja ka arendajaid ei huvita nende ehitamine. Meil on ju komme, et kõik tahavad olla omanikud, mis tegelikult ei ole normaalne. Üürikorteri ei taheta ka sellepärast, et võrreldes sissetulekutega on üürid liiga kõrged. Eesti inimesed kalkuleerivad, kas maksta pangalaenu või korteriomani üüri. Tavaliselt leitakse, et parem maks- ta pangale, sest siis saab kunagi korteri omale. Aga kui näiteks maakohas ei jätku ettevõtjal töökäsi, siis ei pea riik hakkama ettevõtte juurde maja ehitama. Küll aga võiks riik sel juhul toetada, et ettevõtja saaks oma töötajate elamispinna-probleemi lahendada.

Üürimajad meelitaksid noori maale elama

Eesti üliõpilaste seltsi esimees Kristjan Silm

Kui vaadata üürituru olukorda läbi tudengi silmade, siis on keeruline leida korterit, mille hind ja seisukord oleksid tasakaalus ning mis vastaksid täiskooormusel õppiva tudengi rahalistele võimalustele. Üürimajade ehitamine omaks kindlasti positiivset efekti ennekõike maal ja väikelinnades, meelitades sinna elama edu-meelseid ja aktiivseid noori, kes nõukaaegsetesse paneel-elamutesse jm kolhoosikeskuste hoonetesse elama minna ei soovi. Vana on lihtsalt vana, aga uued eluasemed suudaksid sinna ehk ka noori meelitada.

Nädal loomaaias

Linde, tirtse ja kilpkonni on tabanud beebibuum

► Hüljeste pulmad on selleks koraks läbi ja loivalistel söögiisu tagasi tulnud.

Kurameerimiseks valmis saatürhelmesfaasani kukk lehvitab kanakeste võrgutamiseks oma värvikirevat kurgualust nahavolti.

Kääbus- ja dekoratiivkanad on ärevil ja valmistuvad häälekalt sigimishooajaks. Idakured nokitsevad pesa ehitada. Esimesed munad kitsas talvemajas ära lõhkunud neitsikured aga munesid kevade alguse puhul uue muna.

Kesk-Aasia kilpkonn.

Kaameraga väljapanekus elavad hiid-merikotkad tabati paaritumas ning emalind peaks õige pea munele asuma.

Troopikamajas on koorunud esimesed pisikesed kõrbetirtsud. Paksunahaliste majas aga koorus kesknädalal pontsakas, koguni 19 g kaalunud Kesk-Aasia kilpkonna pojuke, kes sai nimeks Björn-Pent. Hüljeste pulmad on selleks koraks läbi ja loivalistel söögiisu tagasi tulnud.

Kullimäel elav kassikakupaar koliti teise ekspositsiooni, nende endise elupaiga sai endale noor võõtkaku-

paar. Loomaai veterinaarid opereerisid kährikkoeral rasvkoe kasvajat, mis juba looma liikumist takistama kipus.

Sõralistele tehti rutiinset sõrgade värkimist. Neljapäeval sõitsid kolm emast naaritsat Hispaaniasse ja paar naaritsaid Prantsusmaale, et sealsetes paljunduskeskustes naaritsate sugu edasi kanda.

Üks naaritsapoiss rändab Soome Ranuasse, ka sel nädalal jätkub loomade vedu.